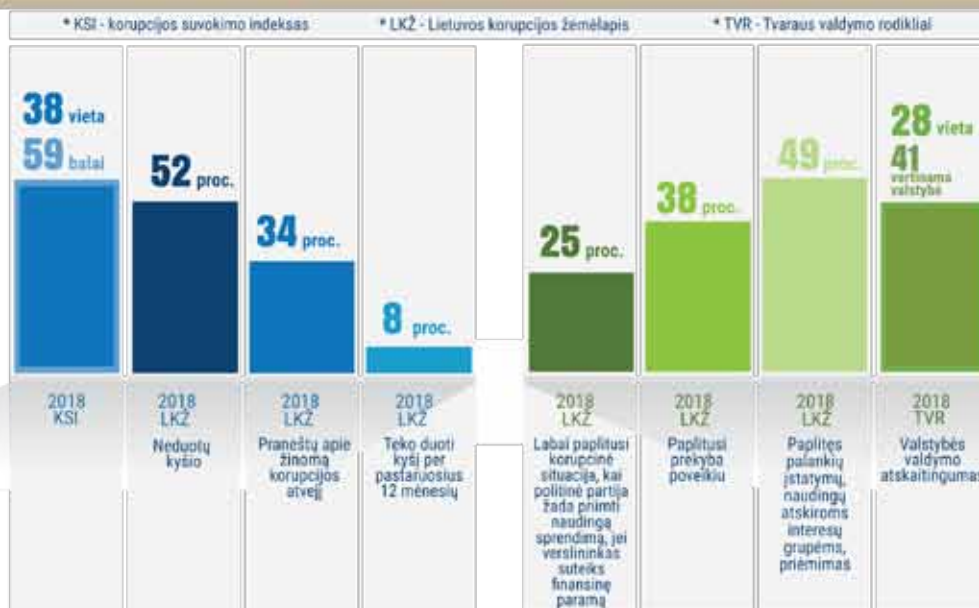

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS
2018 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA**

LIETUVOS ANTIKORUPCINĖ APLINKA 2018 METAIS

KORUPCIJOS RIZIKOS SAVIVALDOJE

55 bylos

461 nusikalstama veika

236 asmenys

PAGRINDINĖS KORUPCIJOS PRIEŽASTYS SAVIVALDOS SRITYJE

Nepotizmas		Politicizacija		Interesų konfliktai
Vidutinis nepotizmo rizikos intensyvumas Lietuvos savivaldybių administracijose 18 proc.	Kas 5 Lietuvos savivaldybės administracijos darbuotojas yra susijęs giminytės ryšiais	Kas 4 Lietuvos savivaldybės administracijos darbuotojas yra politinės partijos narys	Kas 9 Lietuvos savivaldybių įmonių ir įstaigų darbuotojas priklauso politinei partijai	12 proc. savivaldybių viešųjų pirkimų laimėtoju, teikusių paramą savivaldybėms, atiteko trečdalis viešųjų pirkimų vertės – 483,3 mln. eurų

PAGRINDINIAI STT DARBAI 2018 METAIS

ANALITINĖ ANTIKORUPCINĖ ŽVALGYBA	BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS	KORUPCIJOS PREVENCIJA	ANTI-KORUPCINIS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS	ADMINISTRAVIMO SRITIS
<p>Analizuotas 3 korupciją sąlygojančių veiksnių (nepotizmo, favoritizmo, interesų konfliktų) paplitimo mastas</p> <p>Atliktų tyrimų pagrindu imtasi priemonių kompleksiskai šalinti korupcijos rizikas viešųjų pirkimų, paramos teikimo ir interesų konfliktų valdymo srityse</p> <p>Atliktų tyrimų pagrindu suaktyvėjo interesų konfliktų prevencija ir tyrimas</p>	<p>Nustatyta 380 nusikalstamų veikų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams</p> <p>Pareikšti įtarimai 217 asmenų</p> <p>Nustatytų prekybos poveikiu atvejų skaičius padidėjo iki 72</p> <p>Baigti 65 ikiteisminiai tyrimai</p>	<p>Savo iniciatyva įvertinta 74 proc. teisės aktų ar jų projektų</p> <p>Pateiktų rekomendacijų įgyvendinta 62 proc., įgyvendinimas tęsiamas 27 proc. bei įgyvendinta iš dalies 4 proc.</p> <p>Įvertintos 60 Lietuvos savivaldybių korupcijos prevencijos programos ir jų įgyvendinimo planai</p>	<p>Paskaitos ir seminarai rizikingiausiuose sektoriuose sudarė 79 proc.</p> <p>58 proc. antikorpucinių renginių organizuoti STT iniciatyva</p> <p>Antikorpucinio švietimo sritis pristatyta 5 užsienio vizitų metu</p> <p>101 kartą dalyvauta televizijos ir radijo laidose</p>	<p>Funkcijoms vykdyti skirta 0,11 proc. Lietuvos biudžeto</p> <p>Mažiausia pareigūnų kaita per pastaruosius trejus metus – 3,3 proc.</p> <p>Bendradarbiaujama su 10 tarptautinių antikorpucinių institucijų</p> <p>Dalyvauta 75 teisėkūros procesuose</p>

TURINYS

LIETUVOS ANTIKORUPCINĖ APLINKA 2018 METAIS.....	2
IŽANGOS ŽODIS.....	4
LIETUVOS ANTIKORUPCINĖS APLINKOS POKYČIŲ VERTINIMAS.....	5
Lietuvos antikorupcinė aplinka pasauliniame kontekste.....	5
Antikorupcinė aplinka Lietuvoje.....	7
Kriminogeninė situacija.....	7
Sociologinių tyrimų rezultatai.....	8
Tarptautinis papirkinėjimas.....	11
KORUPCIJA SAVIVALDOJE.....	12
Korupcijos problematika savivaldybėse.....	12
Korupcijos paplitimo savivaldybėse būklė.....	12
Antikorupcinės aplinkos savivaldybėse būklė.....	13
STT tyrimai savivaldybėse.....	15
Korupcijos paplitimo savivaldybėse priežastys.....	16
Nepotizmas.....	16
Politizacija.....	17
Interesų konfliktai.....	17
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS.....	19
ANALITINĖ ANTIKORUPCINĖ ŽVALGYBA.....	24
KORUPCIJOS PREVENCIJA.....	28
ANTI-KORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS.....	31
ADMINISTRAVIMO SRITIS.....	34
STT PRIORITETAU 2019 METAIS.....	39
PRIEDAI.....	40
1 PRIEDAS	
„Veiklos, susijusios su baudžiamuoju persekiojimu, statistiniai rodikliai“.....	41
2 PRIEDAS	
„Veiklos, susijusios su analitine antikorupcine žvalgyba, statistiniai rodikliai“.....	45
3 PRIEDAS	
„Veiklos, susijusios su korupcijos prevencija, statistiniai rodikliai“.....	47
4 PRIEDAS	
„Veikla, susijusi su antikorupciniu visuomenės švietimu ir informavimu“.....	48
5 PRIEDAS	
„Veiklos, susijusios su administravimo sritimi, statistiniai rodikliai“.....	49

IŽANGOS ŽODIS

2018 metai Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai (toliau – STT, Tarnyba) – pokyčių metai. Metus pradėjome su naujuoju Tarnybos įstatymu, kuris, be motyvuojančio ir pareigūnų kaitą sustabdžiusio darbo apmokėjimo, aiškiai išskyrė keturias Tarnybos veiklos kryptis. Be baudžiamojo persekiojimo, korupcijos prevencijos ir antikorupcinio švietimo, Tarnybos vykdyta analitinė veikla įstatyme įtvirtinta kaip nauja, ketvirtoji savarankiška veiklos kryptis – analitinė antikorupcinė žvalgyba. Per metus Tarnyba atsinaujino – atskyrėme ir sustiprinome antikorupcinio švietimo padalinį, intensyviai stiprinome kriminalinės žvalgybos padalinius, atlikome keliolikos pareigūnų rotaciją, investavome į pareigūnų mokymus.

Keisdamiesi patys, įvertinome ir bendrąją antikorupcinę aplinką Lietuvoje: nustatėme pagrindines problemas ir atlikome konkrečius veiksmus, kad situacija keistųsi. Matydami, kad korupcija vis dar plačiai paplitusi savivaldybėse – 2018 metais Tarnybos baudžiamojo persekiojimo pajėgumus nukreipėme korupcijai savivaldoje tirti; ketvirti metai iš eilės nesikeičiant Lietuvos korupcijos suvokimo indeksui, viešajam sektoriui nepakankamai įsitraukiant į kovą su korupcija – parengėme ir visuomenei pristatėme naują Korupcijos prevencijos modelį, o 2019 metų pavasarį Lietuvos Respublikos Seimui pateiksime naujo Korupcijos prevencijos įstatymo projektą. Konstatavę, jog korupcijos prevencijos veiksmai Lietuvoje koordinuojami neefektyviai – inicijavome, kad vietoj Lietuvos Respublikos teisingumo ministro vadovaujamos Tarpžinybinės komisijos būtų sukurta Ministro Pirmininko vadovaujama vyriausybinių komisijų kovai su korupcija koordinuoti; apsisprendę, kad geriausia antikorupcinė investicija – antikorupcinis švietimas – išplėtėme Tarnybos antikorupcinio švietimo pajėgumus ir išsikėlėme tikslą sukurti elektroninę antikorupcinių mokymų platformą – tai tik keletas iššūkių, kuriems išspręsti 2018 metais ieškojome ir radome sprendimus.

Daugiau Tarnybos veiklos rezultatų, atliktų darbų ir situacijos vertinimų rasite ataskaitoje, o pagrindinis siektinas tikslas šiais metais lieka tas pats – ryžtingai, drąsiai ir profesionaliai veikianti Tarnyba ir į kovą su korupcija koordinuotai ir efektyviai įsitraukiantis tiek viešasis, tiek ir privatus sektorius.

**Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius
Žydrūnas Bartkus**

LIETUVOS ANTIKORUPCINĖS APLINKOS POKYČIŲ VERTINIMAS

STT kasmet atlieka Lietuvos antikorupcinės aplinkos pokyčių vertinimą tiek pasauliniame kontekste, tiek valstybės viduje.

Lietuvos antikorupcinė aplinka pasauliniame kontekste

Pagrindiniuose tarptautiniuose antikorupciniuose reitinguose Lietuvos rodikliai išliko ilgametę itin nežymaus svyravimo tendenciją. „Transparency International“ atliekamame tyrime „Korupcijos suvokimo indeksas, 2018“¹ (toliau – KSI) Lietuvai buvo skirti 59 balai ir 38 vieta tarp tyrime vertinamų 180 pasaulio valstybių. Kalbant apie globalius ir regioninius vertinimus, Lietuvos KSI rezultatas, kaip ir 2017 metais, išlieka 6 balais žemesnis už ES vidurkį – tarp 28 ES valstybių narių Lietuva užima 16–18 vietas. Tarp Baltijos valstybių lydere išlieka Estija, o Latvija vertinama balu mažiau nei Lietuva². Pastebėtina, kad stebint rezultatus nuo 2012 metų Estijos ir Latvijos KSI padidėjo 9 balais, o Lietuvos – 5 balais.

„*„Transparency International“ atliekamame tyrime „Korupcijos suvokimo indeksas, 2018“ Lietuvai buvo skirta 59 balai ir 38 vieta tarp tyrime vertinamų 180 pasaulio valstybių.*“

Pasaulio banko tyrime „Pasauliniai valdymo indikatoriai, 2017“³ korupcijos kontrolės srityje Lietuva buvo įvertinta 70 balų iš 100 – tai penkiais balais mažiau nei praėjusiais metais, 8 balais žemiau nei ES šalių vidutinis vertinimas.

Ekspertų vertinimu grįstame Bertelsmano fondo „Tvaraus valdymo rodikliai“⁴ tyrime korupcijos prevencija įvertinta 6 balais iš dešimties, šis įvertis nekito nuo 2014 metų. Prastat korupcijos prevencijos įvertinimas yra suprantamas kaip kliūtis tvaresniam demokratijos

¹ Prieiga internete: <https://www.transparency.org/cpi2018>

² Estijos KSI įvertis išaugo 2 balais ir siekia 73 balus, o skirta vieta reitinge pakilo trimis pakopomis į 18 vietą. Latvijos KSI išliko toks pat – 58 balai, tačiau pozicija pasauliniame kontekste sumažėjo viena vieta – Latvija šiemet 41 pasaulyje.

³ Prieiga internete: <http://info.worldbank.org/governance/wg>

⁴ Tyrime vertinama valstybių demokratijos būklė, politinių priemonių veiksmingumas ir valdymas, kaip pagrindinės tvarią demokratinės valstybės raidą užtikrinančios sritys. Prieiga internete: <http://www.sgi-network.org/2018/>

įtvirtinimui⁵. Šeši balai – tai minimali riba, kurią peržengusi valstybė yra priskirtina prie tų, kuriose veikia dauguma antikorupcinių mechanizmų, užkertančių kelią valstybės tarnautojams panaudoti turimą galią asmeninei naudai gauti. Tuo tarpu valstybės, įvertintos aukščiausiais balais korupcijos prevencijos srityje, pasižymi integralumą užtikrinančiu mechanizmu, kuris apima visuomeninį, teisinį ir politinį lygmenis. Tvarus šių grupių veikimas efektyviai užtikrina sąžiningumo principais grįstą viešąjį ir privatų sektorių.

Tyrimė „Tvaraus valdymo rodikliai“ taip pat yra vertinamas valstybių valdymo efektyvumas. Lietuvai skirti 7 balai, o kaimyninės valstybės įvertintos reikšmingai geriau: Latvija įvertinta 9 balais ir atsiduria tarp valstybių lyderių (1 vieta), o Estija – reitingo penktoje pozicijoje įvertinta 8 balais.

„ Bertelsmano fondo ataskaitoje „Transformacijos indeksas, 2018“ Lietuvos baudžiamojo persekiojimo už pasinaudojimą tarnybine padėtimi rodiklio įvertis padidėjo nuo 8 iki 9 balų iš 10 galimų. “

Pastebėtina, kad Bertelsmano fondo ataskaitoje „Transformacijos indeksas, 2018“⁶ vienu balu padidėjo baudžiamojo persekiojimo už pasinaudojimą tarnybine padėtimi rodiklis. Šis Lietuvos įvertis padidėjo nuo 8 iki 9 balų iš 10 galimų, ataskaitoje teigiamai atsiliepta apie STT veiklos rezultatus politinės korupcijos srityje.

Savo ruožtu kitas tyrimė anti-korupcinę aplinką vertinantis rodiklis – antikorupcinė politika – nekito nuo 2010 metų ir yra vertinamas 8 balais iš dešimties. Įvertis grindžiamas tuo, kad nors Lietuvoje yra įdiegti visi būtini integralumo mechanizmai, antikorupcinės politikos diegimas yra palaikomas Vyriausybės lygiu, bet korupcija yra laikoma rimta problema tiek gyventojų, tiek verslo atstovų požiūriu, o ypač problemiški išlieka sveikatos apsaugos sektorius ir viešųjų pirkimų sritis. Ataskaitoje kritiškai įvertintas interesų kontrolės realus poveikis.

Gerojo valdymo principų stoka viešojo sektoriaus institucijose laikytina esmine sisteminė kliūtimi, siekiant sukurti ir išsaugoti tvarią antikorupcinę aplinką valstybės mastu. Vertinant nacionalinių ir vietos institucijų veiklą tyrimuose pabrėžiamos institucijų valdymo problemos: neefektyviai valdomas turimas turtas⁷, institucijos veikia neatskaitingai, trūksta sprendimų pagrįstumo, nėra pateikiama užtektinai informacijos apie įstaigų ar įmonių vykdomą veiklą, pasiektus rezultatus, valstybės ir savivaldybės įmonės – galimai politizuojamos⁸.

Efektyvių baudžiamojo persekiojimo priemonių nepakanka tvariai antikorupcinei aplinkai užtikrinti, itin svarbus aktyvus viešojo sektoriaus įsitraukimas. Viešosios valstybės ir savivaldos institucijos turėtų aktyviau vykdyti savo aplinkos kontrolę, kokybišką korupcijos prevenciją ir stiprinti savo atsparumą korupcijai, į sprendimų priėmimo ir veiklos stebėsenos procesus kuo plačiau

„ Efektyvių baudžiamojo persekiojimo priemonių nepakanka tvariai antikorupcinei aplinkai užtikrinti, itin svarbus aktyvus viešojo sektoriaus įsitraukimas. “

⁵ Tyrimė „Tvaraus valdymo rodikliai, 2018“ Lietuvos demokratija įvertinta 8,12 balo.

⁶ Prieiga internete: <https://www.bti-project.org/en/data/atlas/>

⁷ Lietuvos laisvosios rinkos institutas, 2018 metai, „Lietuvos savivaldybių indeksas“. Prieiga internete: <https://www.llri.lt/tyrimai/lietuvos-savivaldybiu-indeksas-2018>

⁸ Transparency International Lietuvos skyrius, 2018 metai, „Interesai valstybės ir savivaldybių valdomose įmonėse – kaip juos suvaldyti?“. Prieiga internete: https://www.transparency.lt/wp-content/uploads/2018/02/Interesai_valstybes_ir_savivaldybiu_valdomose_imonese_tils.pdf

įtraukdamos naudos gavėjus – gyventojus.

Pasaulio ekonomikos forumo (toliau – PEF) kasmetiniame reitinge „Pasaulio konkurencingumo ataskaita, 2018“⁹ Lietuva įvertinta 67,1 balo ir šaliai skirta 40 vieta iš 140 vertinamų pasaulio valstybių. Tai dviem pozicijomis žemiau nei 2017 metų reitinge, nors Lietuvos įvertinimas 0,7 balo aukštesnis nei praėjusiais metais.

Apibendrinant antikorupcinės aplinkos rodiklius, darančius įtaką valstybės konkurencingumo vertinimui, pastebėtina, kad kai kurie iš jų įvertinti prasčiau nei bendrasis Lietuvos konkurencingumas, tai: interesų konfliktų valdymas (privačiame sektoriuje, rodiklis siejamas su mažųjų investuotojų apsauga) – 54 vieta, 60 balų; teismų nepriklausomumas – 55 vieta, 54 balai;

„Didelė biurokratinė našta verslui priskirtina prie korupcijai palankių sąlygų – tai sviri paskata verslui siekti savo tikslų apeinant formalias, ilgai trunkančias procedūras.“

valdžios reguliavimo našta – 106 vieta, 33 balai. Valdžios reguliavimo našta Lietuvoje yra vertinama kaip reikšmingai didesnė nei kaimyninėse Baltijos valstybėse¹⁰, pagal šį rodiklį 2018 metais Lietuva nukrito per devynias pozicijas. Didelė biurokratinė našta verslui priskirtina prie korupcijai palankių sąlygų – tai sviri paskata verslui siekti savo tikslų apeinant formalias, ilgai trunkančias procedūras.

„Ernst&Young“ atliktamoje tarptautinėje verslo vadovų apklausoje apie korupciją ir sukčiavimą¹¹ pagal korupcijos paplitimą versle Lietuva atsidūrė 22 vietoje tarp 53 į tyrimą įtrauktų valstybių. 44 proc. verslo vadovų nurodė, kad kyšininkavimo ir korupcijos praktikos valstybėje yra plačiai paplitusios. Šis įvertis nuo 2017 metų reikšmingai nepasikeitė (47 proc.).

Antikorupcinė aplinka Lietuvoje

Kriminogeninė situacija

2014–2018 metais nusikalstamumo statistikos¹² analizė rodo, kad Lietuvoje nuosekliai mažėja užregistruojamų nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams skaičius. 2018 metais buvo užregistruota 26 proc. mažiau tokių nusikalstamų veikų nei 2017 metais (atitinkamai 564 ir 762)¹³, tačiau šis pokytis nėra tolygus kalbant apie skirtingas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas. Ataskaitiniu laikotarpiu užfiksuota 66 proc. daugiau prekybos poveikiu¹⁴ ir 14 proc. daugiau piktnaudžiavimo¹⁵ atvejų, tačiau kyšininkavimo ir papirkimo atvejų užregistruota mažiau –

„2018 metais buvo užregistruota 26 proc. mažiau nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams nei 2017 metais.“

⁹ Prieiga internete: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>

¹⁰ Latvijoje valdžios reguliavimo našta įvertinta 3,3 balo, skirta 81 vieta, o Estijoje – 4 balais ir 30 vieta.

¹¹ Prieiga internete: <https://fraudsurveys.ey.com/ey-global-fraud-survey-2018/detailed-results/>

¹² Prieiga internete: <https://goo.gl/mAk1mr>

¹³ Statistinio rodiklio palyginimas su 2016 metais ar ankstesniais nėra galimas, kadangi statistinės ataskaitos apie nusikalstamumą Lietuvoje nuo 2016 metų rugsėjo mėn. rengiamos vadovaujantis pakeista statistinių rodiklių apskaičiavimo tvarka.

¹⁴ 2018 metais – 53, 2017 metais – 32 prekybos poveikiu atvejai.

¹⁵ 2018 metais – 106, 2017 metais – 93 piktnaudžiavimo atvejai.

atitinkamai 56 proc.¹⁶ ir 34 proc.¹⁷

Darytina prielaida, kad, viena vertus, stiprėja teisėsaugos institucijų pajėgumai identifikuoti ir tirti sudėtingiausius, didžiausią žalą valstybei darančius korupcinio pobūdžio nusikaltimus, o kita vertus, augant visuomenės nepakantumui korupcijai ir stiprėjant teisėsaugos institucijų vidaus pažeidimų kontrolei, mažėja smulkiosios korupcijos mastai – policijos užregistruotų kyšininkavimo atvejų sumažėjo nuo 40 (2017 metais) iki 4 (2018 metais), papirkimo atvejų atitinkamai nuo 416 (2017 metais) iki 265 (2018 metais).

Daryti vienareikšmės išvados dėl ženklaus atskleistų prekybos poveikiu atvejų skaičiaus padidėjimo šiandien negalime. Manome, kad šį rezultatą lėmė tiek efektyvesnė ir tikslesnė Tarnybos veikla atskleidžiant sisteminės korupcijos atvejus (2018 metais pradėtuose

„ Ataskaitiniu laikotarpiu užfiksuota 66 proc. daugiau prekybos poveikiu ir 14 proc. daugiau piktnaudžiavimo atvejų, tačiau kyšininkavimo ir papirkimo atvejų užregistruota mažiau – atitinkamai 56 proc. ir 34 proc. “

7 ikiteisminiuose tyrimuose tirti net 37 galimi prekybos poveikiu atvejai), tiek nusikalstamų veikų kitimo tendencijos, nulemtos besikeičiančių aplinkybių – pagerėjusių kitų teisėsaugos institucijų gebėjimų aptikti ir atskleisti paprastesnes korupcinių nusikaltimų formas.

Sociologinių tyrimų rezultatai

Nuo 2018 metų kasmet atliekamos gyventojų, įmonių vadovų ir valstybės tarnautojų apklausa „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ rezultatai rodo ilgametės visuomenės korupcinės patirties mažėjimo tendencijas. 2018 metais 12 proc. gyventojų nurodė, kad jie per pastaruosius 12 mėnesių nors kartą davė kyšį, šis rodiklis yra 4 proc. žemesnis nei 2016 metais ir du kartus žemesnis nei prieš ketverius metus. Tarp valstybės tarnautojų korupcinė patirtis 2018 metais siekia 4 proc.¹⁸ Tuo tarpu verslo korupcinė patirtis, sparčiai mažėjusi iki 2014 metų, pastaruosius ketverius metus negerėja: 2018 metų apklausoje 8 proc. įmonių vadovų nurodė, kad jų įmonės atstovai yra davę kyšį per pastaruosius 12 mėnesių.¹⁹

Vertinant viešojo sektoriaus institucijų faktinį korumpuotumą mažėja kyšių prievartavimo indeksai²⁰, bet labiausiai probleminėje srityje – sveikatos sektoriuje, pokyčiai neperžengia statistinės paklaidos ribos²¹. Verslui didžiausia tikimybė susidurti su kyšio prievartavimu iškyla miestų ir rajonų savivaldybėse²².

Taip pat pastebimi politinio protegavimo viešajame sektoriuje mažėjimo ženklai: sumažėjo valstybės tarnautojų dalis, susidūrusi su situacija, kai politikai proteguoja savo partijos narius įdarbinant juos viešajame sektoriuje²³.

¹⁶ 2018 metais – 38, 2017 metais – 86 kyšininkavimo atvejai.

¹⁷ 2018 metais – 337, 2017 metais – 511 papirkimo atvejai.

¹⁸ 2016 metais – 6 proc., 2014 metais – 17 proc.

¹⁹ 2016 metais – 5 proc., 2014 metais – 6 proc. (atkreiptinas dėmesys, kad per laikotarpį nuo 2001 metų iki 2011 metų dalis kyšių davusių verslų varijavo nuo 12 proc. iki 29 proc.).

²⁰ Kyšio prievartavimo indeksas parodo kyšio reikalavimo tikimybę konkrečioje įstaigoje, kurioje asmenys tvarkėsi reikalus. Vidutinis kyšio prievartavimo indeksas 2018 metais – 0,07, 2016 metais – 0,09.

²¹ Vertinant gyventojų patirtį, respublikinėse ligoninėse ir (ar) klinikose kyšio prievartavimo indeksas 2018 metais – 0,35, 2016 metais – 0,4; miestų ir rajonų ligoninėse 2018 metais – 0,32, 2016 metais – 0,36; poliklinikose 2018 metais – 0,32, 2016 metais – 0,36.

²² Prievartavimo indeksas – 0,2.

²³ 2018 metais su situacija susidūrė 34 proc., t. y. 11 proc. mažiau nei 2016 metais.

Nors mažėja gyventojų kyšininkavimo patirtis, bet išaugo gyventojų naudojimas neformaliais ryšiais²⁴. Taip pat kas trečias gyventojas pasinaudotų turimais ryšiais siekdamas, kad reikalinga paslauga būtų atlikta geriau ar greičiau²⁵.

Vertinant korupcijos suvokimą, pastebėtina, kad visos visuomenės grupės pozityviai vertina korupcijos masto šalyje pokyčius per pastaruosius penkerius metus: palyginus su 2016 metų vertinimu tarp gyventojų ir įmonių vadovų yra mažiau tų, kurie mano, kad korupcijos mastai šalyje augo²⁶, o tarp gyventojų, įmonių vadovų ir valstybės tarnautojų reikšmingai daugiau manančių, kad korupcijos sumažėjo²⁷. Be to, jaučiamas lūkestis korupcijos masto mažėjimui ateityje²⁸. Kaip instituciją, kurios veiksmai labiausiai prisidėtų prie realaus korupcijos lygio sumažinimo, gyventojai dažniausiai nurodė STT (55 proc.), o valstybės tarnautojai STT nurodė ketvirtoje vietoje (55 proc.)²⁹.

„Kas trečias gyventojas pasinaudotų turimais ryšiais siekdamas, kad reikalinga paslauga būtų atlikta geriau ar greičiau.“

„Kaip instituciją, kurios veiksmai labiausiai prisidėtų prie realaus korupcijos lygio sumažinimo, gyventojai dažniausiai nurodė STT (55 proc.).“

Gyventojų korupcijos suvokimą iš dalies formuoja jų tiesioginis socialinis ratas, o daugiau kaip pusė (54 proc.) gyventojų pažįsta bent vieną asmenį, kuris yra davęs kyšį per pastaruosius 12 mėnesių, o 31 proc. – pažįsta bent vieną asmenį, kuris yra paėmęs kyšį per pastaruosius 12 mėnesių. Manytina, kad netiesioginė korupcinė patirtis daro po-

veikį gyventojų suvokiamam korupcijos paplitimui valstybėje.

Per dvejus metus sumažėjo korupcijos, kaip labai rimtos problemos, vertinimas gyventojų ir įmonių vadovų grupėse³⁰. Dar labiau sumažėjo korupcijos, kaip problemos, vystyti savam verslui reikšmė³¹. Kaip didesnę kliūtį verslui nei korupcija vadovai vertina nepotizmą ir patronažą – kas penktas įmonės vadovas teigia, kad tai labai problemiškas reiškinys vystant verslą.

²⁴ 2018 metais siekdami gauti viešąją paslaugą geriau arba greičiau giminystės ryšiais pasinaudojo 17 proc. (2016 metais – 12 proc.), naudingomis pažintimis 24 proc. (2016 metais – 18 proc.) gyventojų.

²⁵ Giminystės ryšiais pasinaudotų 34 proc., naudingomis pažintimis 36 proc. gyventojų.

²⁶ Lyginant su 2016 metų rezultatais, neigiamai korupcijos mastų pokytį vertina 17 proc. mažiau gyventojų, 11 proc. mažiau įmonių vadovų, o valstybės tarnautojų vertinimas reikšmingai nepakito ir išliko žemas (gyventojų: 25 proc. – 2018 metais, 42 proc. – 2016 metais; įmonių vadovų: 12 proc. – 2018 metais, 23 proc. – 2016 metais; valstybės tarnautojų: 9 proc. – 2018 metais, 14 proc. – 2016 metais).

²⁷ Lyginant su 2016 metų rezultatais, 11 proc. daugiau gyventojų, 12 proc. daugiau valstybės tarnautojų ir 7 proc. daugiau įmonių vadovų mano, kad korupcijos per penkerius metus sumažėjo (gyventojų: 24,8 proc. – 2018 metais, 14 proc. – 2016 metais; valstybės tarnautojų: 61,7 proc. – 2018 metais, 50 proc. – 2016 metais; įmonių vadovų: 37,9 proc. – 2018 metais, 31 proc. – 2016 metais).

²⁸ 28 proc. gyventojų (10 proc. daugiau nei 2016 metais), 40 proc. įmonių vadovų (2016 metais – 37 proc.) ir 62 proc. valstybės tarnautojų (6 proc. daugiau nei 2016 metais) mano, kad korupcija per artimiausius trejus metus sumažės.

²⁹ Tarnautojai dažniau įvardino Lietuvos Respublikos Seimą – 62 proc., Lietuvos Respublikos Vyriausybę – 57 proc., teisėsaugos institucijas – 55 proc.

³⁰ Korupciją kaip labai rimtą problemą Lietuvoje vertina 40 proc. Lietuvos gyventojų (16 proc. mažiau nei 2016 metais, įvertis mažiausias nuo 2005 metais), 30 proc. valstybės tarnautojų (nuo 2016 metų skaičius reikšmingai nepakito) ir 27 proc. įmonių vadovų (8 proc. mažiau nei 2016 metais, įvertis mažiausias nuo 2005 metų).

³¹ 12 proc. įmonių vadovų nurodė, kad korupcija yra labai problemiška sritis, vystant jų verslą. Šis dydis 9 proc. mažesnis nei 2016 metais.

Mažėja gyventojų, įmonių vadovų ir valstybės tarnautojų, manančių, kad kyšis padeda išspręsti problemas, bet tokias nuostatas turinčių respondentų dalis išlieka nemaža.³²

Nors Lietuvoje pastebimas lūkestis dėl korupcijos mastų mažėjimo, pačių gyventojų, verslo atstovų ir valstybės tarnautojų nuostatos korupcijos atžvilgiu nėra vienareikšmės. Viena vertus, teigiama, kad korupcija yra kliūtis, gerėja informuotumas, kur kreiptis norint pranešti apie korupciją, bet neatmetama galimybė pasinaudoti korupcinėmis praktikomis susiklosčius tai skatinančioms aplinkybėms, neauga įsitraukimo į antikorupcines veiklas potencialas.

Korupciją kaip kliūtį visuomenės gyvenimui suvokia 81 proc. Lietuvos gyventojų, o kaip kliūtį jiems asmeniškai gerai gyventi – 61 proc. gyventojų. 69 proc. įmonių vadovų mano, kad korupcija yra kliūtis verslui vystytis, o dalis verslininkų, sutinkančių su teiginiu „korupcija „sutepa“ neefektyvias viešojo sektoriaus procedūras, o tai palengvina verslo vystymą“, yra pustrėčio karto mažesnė³³. Be to, 23 proc. įmonių vadovų teigia, kad dėl korupcijos šalyje jų įmonės pajamos mažėja – taigi, verslai dėl korupcijos patiria tiesioginę finansinę žalą.

Nepaisant to, kad suvokiama korupcijos žala, visuomenėje griežtai antikorupcinės nuostatos nėra įsitvirtinusios. Norėdami išspręsti savo problemas kyšį susiklosčius tai skatinančioms aplinkybėms duotų vienas iš trijų įmonių vadovų³⁴, vienas iš keturių valstybės tarnautojų³⁵ ir daugiau nei kas antras Lietuvos gyventojas³⁶.

Analizuojant antikorupcinį visuomenės potencialą taip pat pastebėtina, kad iki 2016 metų visose tipinėse grupėse buvo stebimas nusiteikimo pranešti apie korupciją augimas, bet nuo 2018 metų šis augimas tęsėsi tik valstybės tarnautojų grupėje³⁷. Atkreiptinas dėmesys, kad daugiau kaip pusė gyventojų nėra tikri, kur reiktų kreiptis norint pranešti apie korupciją, bet informuotumas auga³⁸. Įmonių vadovų informuotumas reikšmingai nesikeitė – apie tai, kur kreiptis, žino 62 proc. įmonių vadovų, o geriausiai informuota ir labiausiai auganti pagal informuotumą grupė – valstybės tarnautojai³⁹.

„Analizuojant antikorupcinį visuomenės potencialą taip pat pastebėtina, kad iki 2016 metų visose tipinėse grupėse buvo stebimas nusiteikimo pranešti apie korupciją augimas, bet nuo 2018 metų šis augimas tęsėsi tik valstybės tarnautojų grupėje.“

Kiek mažiau nei 2016 metais gyventojų ir įmonių vadovų teigia, kad norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje⁴⁰, bet neigiamų pokyčių neįvyko valstybės tarnautojų grupėje – antikorupcinėje veikloje norėtų dalyvauti vienas iš trijų valstybės tarnautojų⁴¹.

³² Kad kyšis padeda, mano 63 proc. gyventojų (5 proc. mažiau nei 2016 metais), 37 proc. įmonių vadovų (11 proc. mažiau nei 2016 metais), 24 proc. valstybės tarnautojų (21 proc. mažiau nei 2016 metais).

³³ Su teiginiu sutinka 28 proc. įmonių vadovų.

³⁴ 11 proc. nurodė, kad duotų kyšį, 25 proc. – priklausomai nuo aplinkybių.

³⁵ 1 proc. – duotų, 20 proc. – priklausomai nuo aplinkybių.

³⁶ 18 proc. duotų kyšį, o 40 proc. – priklausomai nuo aplinkybių.

³⁷ Apie korupciją yra pasirengę pranešti 17 proc. gyventojų (23 proc. – 2016 metais), 32 proc. įmonių vadovų (35 proc. – 2016 metais) ir 54 proc. tarnautojų (42 proc. – 2016 metais).

³⁸ Kur kreiptis, norint pranešti apie korupciją, žino 46 proc. gyventojų, o tai 7 proc. daugiau nei 2016 metais.

³⁹ 86 proc. valstybės tarnautojų žino, kur reiktų kreiptis, norint pranešti apie korupciją, 14 proc. daugiau nei 2016 metais.

⁴⁰ Antikorupcinėje veikloje norėtų dalyvauti 8 proc. gyventojų (4 proc. mažiau nei 2016 metais), 13 proc. įmonių vadovų (5 proc. mažiau nei 2016 metais).

⁴¹ 2018 metais 33 proc. valstybės tarnautojų nurodė, kad norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje, 2016 metais – 31 proc.

Tarptautinis papirkinėjimas

Lietuvai 2017 metais ratifikavus Tarptautinės ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) kovos su kyšininkavimu konvenciją, pradėta informuotumo apie tarptautinį kyšininkavimą ir jo masto stebėseną. Atkreiptinas dėmesys, kad apie papirkinėjimo riziką tarptautiniuose verslo sandoriuose yra informuoti tik vienas iš keturių įmonių vadovų (26 proc.), tarp vykdančių veiklą ir užsienio valstybėse tokių – 47 proc. Taigi, apie pusę tarptautinę veiklą vykdančių verslų nėra informuoti apie tarptautinio papirkinėjimo rizikas.

Situaciją, kai užsienio verslininkas paperka Lietuvos valstybės tarnautoją ar pareigūną, siekdamas naudoti savo verslui, kaip korupcinę nurodė didžioji dauguma – 98 proc. valstybės tarnautojų, bet tiesioginės patirties (užsienio pareigūnas siūlė kyši) per penkerius metus turėjo 1 proc. valstybės tarnautojų, o apie papirkinėjimo rizikas tarptautiniuose verslo sandoriuose girdėjo 26 proc. valstybės tarnautojų. Kyla abejonė, ar valstybės tarnautojai turi gebėjimus atpažinti ir (ar) yra atsparūs šiai korupcijos formai.

„Transparency International“ tarptautinės korupcijos tyrime⁴² vertinama valstybių pažanga įgyvendinant EBPO kovos su kyšininkavimu konvenciją. 2018 metais vertintos 44 valstybės: 41 pasirašiusi konvenciją ir 3 reikšmingos eksporto šalys, nedalyvaujančios susitarime. Atliekant tyrimą yra suskaičiuojama, kiek tarptautinio papirkinėjimo ikiteisminių tyrimų bei bylų pradėta ir užbaigta kiekvienoje valstybėje per ketverius metus (2014–2017 metų laikotarpiu). Šis tyrimų ir bylų skaičius įvertinamas atsižvelgus į kiekvienos valstybės

„ Tarptautinės korupcijos tyrime Lietuva įvertinta 2 balais ir priskirta ribotai savo tarptautinius įsipareigojimus vykdančių šalių grupei.“

eksporto apimtis. Lietuva įvertinta 2 balais ir priskirta ribotai savo tarptautinius įsipareigojimus vykdančių šalių grupei⁴³. Rengiant ataskaitą Lietuvoje buvo atliekami du tarptautinio kyšininkavimo ikiteisminiai tyrimai. Abu tyrimai buvo pradėti 2016 metais. Kitais vertinamais metais tyrimai nepradėti ir jokia tarptautinės korupcijos byla nėra pasiekusi teismo.

Tyrimo ataskaitoje pažymima sustiprėjusi antikorupcinė Lietuvos teisinė bazė (EBPO konvencijos ratifikavimas, priimta nauja Pranešėjų apsaugos įstatymo redakcija). Kaip pagrindinės konvencijos įsipareigojimų vykdymo kliūtys nurodomi efektyvaus dvišalio bendradarbiavimo su užsienio valstybėmis trūkumas ir institucinių išteklių stoka.

⁴² Transparency International, 2018 m. „Exporting corruption“. Prieiga internete: https://www.transparency.org/whatwedo/publication/exporting_corruption_2018

⁴³ Atlikus analizę visos valstybės suskirstytos į 4 grupes: aktyviai vykdančios Konvencijos įsipareigojimus (7 valstybės), vidutiniškai vykdančios Konvencijos įsipareigojimus (4 valstybės), ribotai vykdančios Konvencijos įsipareigojimus (11 valstybių), mažai arba visai nevykdančios Konvencijos įsipareigojimų (22 valstybės).

KORUPCIJA SAVIVALDOJE

Korupcijos problematika savivaldybėse

Korupcijos paplitimo savivaldybėse būklė

Remiantis „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2018 metų tyrimo duomenimis, miestų ir rajonų savivaldybės yra laikomos vienos labiausiai korumpuotų institucijų Lietuvoje. Gyventojų nuomone, savivaldybės pagal korupcijos paplitimą užima ketvirtąją vietą, įmonių vadovų nuomone – trečiąją vietą, o valstybės tarnautojų nuomone – antrąją vietą tarp visų institucijų⁴⁴.

„Lietuvos korupcijos žemėlapis 2018 metų tyrimo duomenimis, miestų ir rajonų savivaldybės yra laikomos vienos labiausiai korumpuotų institucijų Lietuvoje.“

Pastebėtina, kad nors bendras savivaldybių korumpuotumo vertinimas⁴⁵ tarp visų tikslinių grupių nesikeitė, bet pakito gyventojų ir valstybės tarnautojų savivaldybių korupcijos paplitimo intensyvumo vertinimas. Lyginant 2016–2018 metų apklausos rezultatus, gyventojų grupėje sumažėjo savivaldybių kaip labai korumpuotų vertinimas, o išaugo – kaip iš dalies korumpuotų⁴⁶. Valstybės tarnautojų atveju įvyko atvirkštinis pokytis – išaugo dalis, mananti, kad savivaldybės yra labai korumpuotos, bet sumažėjo dalis, vertinanti savivaldybes kaip iš dalies korumpuotas⁴⁷. Verslo požiūris į savivaldybių korumpuotumą, lyginant su 2016 metais, reikšmingai nekito⁴⁸.

Gyventojų ir įmonių vadovų labiausiai korumpuotais laikomi savivaldybių viešųjų pirkimų skyriai ir komisijos⁴⁹, statybos skyriai⁵⁰ ir savivaldybių įmonės⁵¹. Tarp valstybės tarnautojų labiausiai korumpuotais laikomi savivaldybių įmonės, tarybos, statybos skyriai ir merai⁵².

Kalbant apie savivaldybių antikorupcinės aplinkos pokyčius, pažymėtina, kad per dvejus metus tarp gyventojų labiausiai išaugo korupcijos paplitimo vertinimas vaiko teisių apsaugos skyriuose⁵³. Tarp įmonių vadovų reikšmingai pagerėjo architektūros, urbanistikos ir (ar) teritorijų planavimo skyrių vertinimas⁵⁴, taip pat palankiau vertinami statybos skyriai⁵⁵.

⁴⁴ Kaip labiausiai korumpuotas institucijas Lietuvoje savivaldybes nurodė 24 proc. gyventojų (2016 metais – 22 proc.), 22 proc. įmonių vadovų (2016 metais – 20 proc.), 29 proc. valstybės tarnautojų (2016 metais – 27 proc.).

⁴⁵ Bendrą korumpuotumo vertinimą sudaro respondentų atsakymų „labai korumpuota“ ir „iš dalies korumpuota“ įverčių suma.

⁴⁶ Lyginant su 2016 metais, gyventojų, vertinančių savivaldybes kaip labai korumpuotas, dalis sumažėjo 4 proc. ir siekia 22 proc. (26 proc. – 2016 metais), ir 5 proc. išaugo dalis, vertinanti savivaldybes kaip iš dalies korumpuotas (57 proc. – 2018 metais, 52 proc. – 2016 metais).

⁴⁷ Lyginant su 2016 metais, tarnautojų, vertinančių savivaldybes kaip labai korumpuotas, dalis išaugo 5 proc. (41 proc. – 2018 metais, 36 proc. – 2016 metais), ir 7 proc. sumažėjo dalis, vertinanti savivaldybes kaip iš dalies korumpuotas (36 proc. – 2018 metais, 43 proc. – 2016 metais).

⁴⁸ 26 proc. įmonių vadovų mano, kad savivaldybės yra labai korumpuotos, 48 proc. – iš dalies korumpuotos (2016 metais atitinkamai 28 proc. ir 46 proc.).

⁴⁹ 2018 metais tarp gyventojų – 63 proc., tarp vadovų – 64 proc.

⁵⁰ 2018 metais tarp gyventojų ir vadovų – 60 proc.

⁵¹ 2018 metais tarp gyventojų – 59 proc., tarp vadovų – 57 proc.

⁵² 2018 metais savivaldybių įmonės – 64 proc., tarybos – 61 proc., statybos skyriai – 60 proc., merai – 60 proc.

⁵³ 2018 metais 43 proc. gyventojų teigė, kad šie skyriai labai ar iš dalies korumpuoti, 2016 metais – 30 proc. Pastarasis pokytis labiausiai sietinas su Kauno įvykiais dėl vaiko paėmimo iš tėvų, plačiai pristatytais žiniasklaidoje.

⁵⁴ Kaip labai ar iš dalies korumpuotas 2018 metais įvertino 56 proc., 2016 metais – 64 proc., t. y. 8 proc. mažiau.

⁵⁵ Kaip labai ar iš dalies korumpuotas 2018 metais įvertino 57 proc., 2016 metais – 63 proc., t. y. 6 proc. mažiau.

Lyginant su 2016 metais, išaugo įmonių vadovų suvokiamas vaiko teisių apsaugos skyrių korumpuotumas⁵⁶, taip pat prastesnis korupcijos paplitimo vertinimas savivaldybių administracijose⁵⁷, socialinės paramos⁵⁸ ir švietimo⁵⁹ skyriuose. Valstybės tarnautojų grupėje prasčiau nei 2016 metais įvertintas merų atsparumas korupcijai⁶⁰, o palankiau vertinami viešųjų pirkimų skyriai ir komisijos⁶¹.

„Valstybės tarnautojų grupėje prasčiau nei 2016 metais įvertintas merų atsparumas korupcijai.“

Vertinant gyventojų korupcinę patirtį savivaldybėse, reikšmingų pokyčių neįvyko: tarp gyventojų, tvarkiusių reikalus miesto ir rajonų savivaldybėse, 16 proc. teigia, kad iš jų buvo tikimasi kyšio ar kitokios naudos. Didžiausias kyšio prievartavimo indeksas⁶² išlieka tarp reikalus tvarkiusių statybos skyriuose, taip pat palyginti aukšti kyšio prievartavimo indeksai tarp gyventojų, kurie tvarkė reikalus savivaldybių tarybose ar kreipėsi su reikalais į merą⁶³.

Tarp įmonių vadovų korupcinė patirtis miesto ir rajonų savivaldybėse taip pat statistiškai reikšmingai nepakito – 2018 metais 20 proc. respondentų nurodė, kad iš jų ar jų įmonės atstovų, tvarkančių reikalus savivaldybėse, buvo tikimasi kyšio. Iš verslo atstovų dažniausiai kyšių buvo reikalaujama tvarkant reikalus su meru, taip pat seniūnijose ir statybų skyriuose⁶⁴.

Tarp valstybės tarnautojų, tvarkiusių reikalus savivaldybėse, 11 proc. nurodė, kad iš jų buvo tikimasi kyšio⁶⁵. Aukščiausias kyšio prievartavimo indeksas šioje tikslinėje grupėje buvo tarp valstybės tarnautojų, tvarkiusių reikalus seniūnijose⁶⁶.

Antikorupcinės aplinkos savivaldybėse būklė

Tai, kad savivaldybės išlieka tarp institucijų, kurios yra vertinamos kaip labiausiai korumpuotos ir per pastaruosius kelerius metus nėra stebima pamatuojamų teigiamų pokyčių, sietina su proaktyvaus viešojo sektoriaus įsitraukimo ir dalyvavimo užtikrinant ir įdiegiant savikontrolės principus savo institucijų viduje stoka. Tarptautinio tyrimo „Tvaraus valdymo rodikliai, 2018“ ataskaitoje⁶⁷ ekspertai išreiškia kritiką nacionalinės valdžios ir savivaldos institucijų antikorupcinėms programoms: teigiama, kad institucijos nepakankamai arba labiau deklaratyviai įsivertina korupcijos pasireiš-

„Tarptautinio tyrimo „Tvaraus valdymo rodikliai, 2018 m.“ ataskaitoje ekspertai išreiškia kritiką nacionalinės valdžios ir savivaldos institucijų antikorupcinėms programoms.“

⁵⁶ 2018 metais 37 proc. vadovų teigė, kad šie skyriai labai ar iš dalies korumpuoti, t. y. 17 proc. daugiau nei 2016 metais. Pastarasis pokytis labiausiai sietinas su Kauno įvykiais dėl vaiko paėmimo iš tėvų, plačiai pristatytais žiniasklaidoje.

⁵⁷ Kaip labai ar iš dalies korumpuotus 2018 metais įvertino 53 proc., 2016 metais – 45 proc., t. y. 8 proc. daugiau.

⁵⁸ Kaip labai ar iš dalies korumpuotus 2018 metais įvertino 36 proc., 2016 metais – 29 proc., t. y. 7 proc. daugiau.

⁵⁹ Kaip labai ar iš dalies korumpuotus 2018 metais įvertino 32 proc., 2016 metais – 26 proc., t. y. 6 proc. daugiau.

⁶⁰ Kaip labai ar iš dalies korumpuotus 2018 metais įvertino 60 proc., 2016 metais – 52 proc., t. y. 8 proc. daugiau.

⁶¹ Kaip korumpuotas jas įvardino 51 proc. valstybės tarnautojų, t. y. 6 proc. mažiau nei 2016 metais.

⁶² Kyšio prievartavimo indeksas nurodo, iš kokios dalies respondentų, tvarkiusių reikalus savivaldybių įstaigose, buvo tikėtasi kyšio, kur 1 – visų, 0 – nė vieno.

⁶³ Tvarkant reikalus statybos skyriuose – 0,21, savivaldybių tarybose – 0,16, su meru – 0,12.

⁶⁴ Tvarkant su meru – 0,11, seniūnijose – 0,1 ir statybų skyriuose – 0,1.

⁶⁵ Lyginant su 2016 metais, šis rodiklis statistiškai reikšmingai nepasikeitė.

⁶⁶ Kyšio prievartavimo indeksas – 0,08.

⁶⁷ Prieiga internete: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>

kimo tikimybes ir dėl to dalis korupcijos veiksnių ir pasireiškimo sąlygų nepatenka į programas.

Analizuojant antikorupcinės aplinkos savivaldybėse būklę, taip pat atkreiptinas dėmesys į savivaldybių viešinamos informacijos struktūrą. „Transparency International“ Lietuvos skyriaus (toliau – TILS) tyrimo „Jurgio kepurė“⁶⁸ duomenimis, daugiausia informacijos yra skelbiama apie savivaldybių tarybos veiklą ir biudžetus bei jų vykdymą. Savo ruožtu mažiausiai informacijos – apie institucijų struktūrą, pareigybes, darbuotojus ir gyventojų įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus⁶⁹.

Gyventojų įtraukimas į savivaldos procesus – būtina sąlyga siekiant savivaldybių atskaitingumo. Taigi, nesukurdami priemonių ir neinformuodami, kaip gyventojai gali stebėti ir įsitraukti į sprendimų priėmimo procesus, savivaldos institucijos nesukuria tvaraus atskaitingumo mechanizmo, kuris prisidėtų prie šių institucijų atsparumo korupcijai stiprinimo.

Apie savivaldos pažeidžiamumą antikorupciniu požiūriu byloja ir kiti nacionaliniai tyrimai, atskleidžiantys, kad savivaldybėse nėra užtikrinami gerojo valdymo principai. Lietuvos laisvosios rinkos instituto (toliau – LLRI) kasmetiniame tyrime „Lietuvos savivaldybių indeksas, 2018“⁷⁰ nurodyta, kad savivaldybėms ne visada pavyksta efektyviai valdyti finansinius ir žmogiškuosius išteklius. Didžiosioms savivaldybėms vidutiniškai skirtas valdymo įvertis – 56 balai iš 100 galimų, o mažųjų savivaldybių valdymo vidutinis įvertis – 62 balai iš 100 galimų. Savivaldybių valdymas – prasčiausiai tyrime vertinamas rodiklis, kurio rezultatai reikšmingai nekinta⁷¹.

LLRI tyrime išvelgtos finansinių išlaidų, turto ir žmogiškųjų išteklių valdymo rizikos yra atliepiamos kalbant apie nepakankamą interesų valdymą ir politizacijos grėsmes savivaldybės įmonėse. TILS atlikto tyrimo duomenimis⁷², ekspertai įmonių politizaciją nurodė kaip vieną opiausių valstybės valdomų įmonių (toliau – VVĮ) ir savivaldybių valdomų įmonių (toliau – SVĮ) problemų. Politikų įtaka pasireiškia keičiant nustatytus įmonės tikslus arba neke-

liant nuoseklių strateginių tikslų, taip pat – paskiriant vadovus, valdybų narius bei skirstant paramą. Politizacijos problema išryškėja analizuojant SVĮ ir VVĮ vadovų kaitą: 4 iš 10 vadovų valstybės ir savivaldybių valdomose įmonėse buvo susiję su partijomis ar politiniais susivienijimais, o lyginant pastarųjų 10 metų vadovų kaitą matyti, kad po kiekvienų rinkimų keičiasi trečdalis įmonių vadovai.

„*Ekspertai įmonių politizaciją nurodė kaip vieną opiausių valstybės valdomų įmonių ir savivaldybių valdomų įmonių problemų.*“

⁶⁸ Tyrime vertinta, kiek informacijos savivaldybių interneto svetainėse skelbiama apie darbuotojus, tarybos veiklą, antikorupcines priemones, savivaldybių įmones ir bendroves, metinius biudžetus, viešuosius pirkimus ir gyventojų galimybes dalyvauti priimančioms sprendimams. Prieiga internete: <http://www.jurgiokepure.lt/tyrimas/2018/vilniaus-miesto>

⁶⁹ Pastebėtina, kad lyginant su 2014 metais, kai tyrimas buvo atliktas pirmąjį kartą, Lietuvos savivaldybės tapo skaidresnės: 2018 metais jų skaidrumo vidurkis padidėjo nuo 56 iki 69 balų iš 100 galimų.

⁷⁰ Prieiga internete: <https://www.llri.lt/tyrimai/lietuvos-savivaldybiu-indeksas-2018>

⁷¹ 2018 metais didžiosios savivaldybės įvertintos dviem balais mažiau nei 2017 metais, o mažosios – dviem balais daugiau nei 2017 metais valdymo rodiklis yra sudaromas vertinant, kaip kiekvienoje savivaldybėje yra valdomas biudžetas ir turtas bei užtikrinamas administracijos našumas.

⁷² „Transparency International Lietuvos skyrius, 2018 metai „Interesai valstybės ir savivaldybių valdomose įmonėse – kaip juos suvaldyti?“. Prieiga internete: https://www.transparency.lt/wp-content/uploads/2018/02/Interesai_valstybes_ir_savivaldybiu_valdomose_imonese_tils.pdf

STT tyrimai savivaldybėse

STT vykdant baudžiamąjį persekiojimą surinkti duomenys ir atliktų tyrimų rezultatai rodo, jog korupcija savivaldoje yra problema, kuriai reikia skirti papildomą dėmesį.

Pažymėtina, kad 37 proc. visų 2018 metais Tarnybos pradėtų tirti ikiteisminių tyrimų yra susiję su vietos savivaldos srityje galimai padarytų nusikalstamų veikų tyrimu.

Tarnyba 2018 metais 14 savivaldybių pradėjo 23 ikiteisminius tyrimus, kuriuose nustatytos 128 nusikalstamos veikos.

Atskaitiniais metais pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose įtarimai pareikšti 99 asmenims, iš kurių 13 užima aukštas pareigas savivaldybėse.

„ Įtarimai pareikšti 2 merams, 3 mero pavaduotojams, 1 mero patarėjui, 5 savivaldybių administracijų direktoriams, 1 administracijos direktoriaus pavaduotojui, 1 savivaldybės tarybos nariui. “

„ Mažeikių r., Skuodo r., Telšių r., Klaipėdos m., Šilutės r., Raseinių r., Kauno r., Kauno m., Druskininkų m., Vilniaus m., Vilniaus r., Molėtų r., Ignalinos r., Panevėžio m. pradėti ikiteisminiai tyrimai. “

2018 metais teismuose iš viso buvo priimti sprendimai 27 teismui perduotose baudžiamosiose bylose dėl 310 nusikalstamų veikų savivaldos srityje, kuriose buvo kaltinamas 121 asmuo, priimti apkaltinamieji nuosprendžiai – 77 asmenims dėl 182 nusikalstamų veikų. Dėl 5 baudžiamųjų bylų dar vyksta procesai pirmosios instancijos teisme (dėl 23 nusikalstamų veikų, kuriose įta-

rimai pareikšti 16 asmenų).

Nustatyta, kad net pusė ikiteisminių tyrimų pradėta įtariant, kad korupciniai nusikaltimai buvo padaryti siekiant paveikti viešųjų pirkimų rezultatus. 2018 metais tirtos 67 savivaldos srityje galimai padarytos nusikalstamos veikos buvo susijusios su viešųjų pirkimų organizavimu, vykdymu, kontrole ir priežiūra, 48 veikos – su viešųjų ir administracinių paslaugų teikimu, kontrole ir priežiūra.

**„ Baudžiamojo persekiojimo apimtys savivaldoje 2018 metais:
55 bylos,
461 veika,
236 asmenys. “**

Atsižvelgiant į tai, jog net pusė ikiteisminių tyrimų pradėta įtariant, kad korupciniai nusikaltimai buvo padaryti siekiant paveikti viešųjų pirkimų rezultatus bei tai, jog aukščiausių ir vidutinės grandies vadovų pareigas užimantys asmenys, kaip paprastai, nėra tiesiogiai viešuosius pirkimus vykdantys savivaldybių pareigūnai, galima prielaida, kad savivaldos srityje efektyviai neveikia pranešimų apie galimai nusikalstamus kitų darbuotojų (vadovų) nurodymus bei veiksmus mechanizmas ir (ar) vis dar egzistuoja vadovų nurodymų nevertinimo ir nekvestionavimo kultūra, sudaranti sąlygas vadovams, nebijantiems, jog apie jų vykdomas neteisėtas veikas bus pranešta, daryti įtaką pavaldžių darbuotojų ir (ar) tarnautojų sprendimams bei veiksmams.

Korupcijos paplitimo savivaldybėse priežastys

Savivaldybėse egzistuojančią problemą dėl korupcijos paplitimo patvirtina ne tik „Lietuvos korupcijos žemėlapyje“ skelbiami duomenys, bet ir 2018 metais atlikti sociologiniai ir Tarnybos tyrimai ir vertinimai, kurių duomenimis, korupcijai savivaldos srityje daro įtaką šie veiksniai: nepotizmas, politizacija ir interesų konfliktai.

Nepotizmas⁷³

Nustatyta, kad nepotizmo rizikos kyla, kai giminystė sieja asmenis, tarp kurių nors vienas turi administravimo įgaliojimus, atlieka su išteklių valdymu susijusias arba panašias funkcijas. Išskyla ir latentinio nepotizmo rizika, kai asmenys rūpinasi sau artimų asmenų karjeros galimybėmis, darbo sąlygų gerinimu, didesniu atlygiu ir to siekdami daro poveikį kitiems darbuotojams.

„Kas 5 Lietuvos savivaldybės administracijos darbuotojas yra susijęs giminystės ryšiais.“

Tarnybos atlikto tyrimo „Nepotizmo rizikos Lietuvos savivaldybėse vertinimas“ metu buvo analizuoti visų 60 Lietuvos savivaldybių administracijų nepotizmo rizikos intensyvumo⁷⁴ rodikliai (žr. 2 priedą, 1 pav.). Apskaičiuota, kad vidutinis nepotizmo rizikos intensyvumas Lietuvos savivaldybių administracijose yra 18 proc., o 25 Lietuvos savivaldybių administracijose šis rodik-

lis viršija vidurkį ir svyruoja nuo 19 proc. iki 35 proc.

Nustatyta, kad nepotizmo rizikos intensyvumas 2019 metų vasario mėnesį, lyginant su 2018 metų gegužės mėnesio duomenimis, kai kuriose savivaldybių administracijose ir toliau didėja. Stebėseną atskleidžia, kad šis rodiklis išaugo 34 (57 proc.) Lietuvos savivaldybių administracijose bei padaugėjo Lietuvos savivaldybių administracijų, kurių nepotizmo rizikos intensyvumo rodiklis viršija vidurkį.

Analizuojant vidutinį nepotizmo rizikos intensyvumą atsitiktinai pasirinktų 6 Lietuvos savivaldybių (Marijampolės, Vilniaus r., Klaipėdos r., Pagėgių, Šalčininkų r. ir Kauno r.) įmonėse ir įstaigose nustatytas 19 proc. nepotizmo rizikos intensyvumas.

Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybėse, kuriose santykinė dirbančių giminaičių dalis didesnė, santykinis administracinio aparato dydis (savivaldybės darbuotojų skaičius tūkstančiui gyventojų) taip pat didesnis, t. y. didesnis nepotizmo rizikos intensyvumas gali lemti santykinai didesnę savivaldybių administracijų dydį⁷⁵.

„Kas 5 savivaldybės įmonės ir įstaigos darbuotojas yra susijęs giminystės ryšiais.“

⁷³ Nepotizmas – savo šeimos narių, giminaičių bei kitų artimų asmenų (taip pat ir sugyventinių, partnerių) globa ir protegavimas, naudojantis einamomis pareigomis, vardu ir galia.

⁷⁴ Įstaigoje dirbančių giminaičių, sutuoktinių ir sutuoktinių giminaičių dalis nuo visų darbuotojų.

⁷⁵ Santykinis administracijos aparato dydis buvo skaičiuojamas, nustatant, kokią tirtos savivaldybės gyventojų skaičiaus (2018 metų Statistikos departamento duomenys) dalį sudaro administraciniame aparate dirbantys asmenys.

Politizacija⁷⁶

„Kas 4 Lietuvos savivaldybės administracijos darbuotojas yra politinės partijos narys.“

Atlikus politizacijos lygio Lietuvos savivaldybėse vertinimą, nustatyta didelė Lietuvos savivaldybių administracijų politizacijos rizika bei nustatytos labiausiai politizuotos Lietuvos savivaldybių administracijos. Santykinai daugiausiai politinių partijų narių dirba: Tauragės r. (52 proc. darbuotojų priklausė politinėms partijoms), Birštono

(50 proc.), Radviliškio r. (48 proc.) (žr. 2 priedą, 2 pav.).

Politinių partijų įtaka nustatyta ir atsitiktinai pasirinktų 6 Lietuvos savivaldybių (Marijampolės, Vilniaus r., Klaipėdos r., Pagėgių, Šalčininkų r. ir Kauno r.) įstaigose bei įmonėse. Priklausomai nuo savivaldybės, įstaigų ir įmonių politizacija stipriai varijuoja nuo 8 proc. iki 34 proc.

Nustatyta, kad 28 proc. iš tirtų 6 savivaldybių (Marijampolės, Vilniaus r., Klaipėdos r., Pagėgių, Šalčininkų r. ir Kauno r.) įstaigų ir įmonių vadovauja politinių partijų atstovai.

Taip pat apskaičiuota, kad savivaldybių administracijose dirbantys politinių partijų nariai iš savivaldybių gauna vidutiniškai 17 proc. didesnes su darbo santykiais susijusias pajamas nei politinėms partijoms nepriklausantys administracijų darbuotojai. Kai kuriose savivaldybėse (Kazlų Rūdoje, Ignalinoje, Visagine, Plungėje) šis pajamų skirtumas siekia ir 57–60 proc.

„Kas 9 Lietuvos savivaldybių įmonių ir įstaigų darbuotojas priklauso politinei partijai.“

Interesų konfliktai⁷⁷

„12 proc. savivaldybių viešųjų pirkimų laimėtojų, teikusių paramą savivaldybėms, atiteko trečdalis viešųjų pirkimų vertės – 483,3 mln. Eur.“

Atlikus paramos ir viešųjų pirkimų rizikingumo Lietuvos savivaldybėse vertinimą, nustatyta, kad 2015–2017 metais paramą savivaldybių administracijoms teikę juridiniai asmenys padidino savo sėkmės tikimybę, dalyvaujantys savivaldybių organizuojamuose viešuosiuose pirkimuose.

Nustatyta, kad didžiausią dalį viešųjų pirkimų konkursų (pagal vertę) laimėjo paramos teikėjai Marijampolės (87 proc.), Neringos (87 proc.) ir Kupiškio r. (81 proc.) savivaldybių administracijų skelbtuose viešųjų pirkimų konkursuose.

⁷⁶ Politizacija – valstybės valdymas ir sprendimų priėmimas, kurio metu vietoj profesionalumo ir nuopelnų taikomi partiniai ir šališki kriterijai, o partiniu patronažu laikoma politinės partijos galia paskirti partinius ar šališkus asmenis į pareigas valstybės tarnyboje ar viešajame sektoriuje, taip pat juos atleisti iš šių pareigų.

⁷⁷ Interesų konfliktas yra situacija, kai valstybės tarnyboje dirbantis asmuo, atlikdamas pareigas (ar pavedimą), privalo priimti (ar dalyvauti priimant) sprendimą, kuris yra susijęs ir su jo privačiu interesu.

Pažymėtina, kad 10 iš 15 savivaldybių, kuriose paramą teikusiems viešųjų pirkimų laimėtojams atiteko daugiau kaip pusė visų pirkimų vertės, būdingas aukštesnis nei vidutinis nepotizmo rizikos intensyvumas.

Taip pat korupcijos rizikos veiksniai, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti savivaldoje buvo nustatyti atlikus korupcijos rizikos analizes ir antikorupcinius teisės aktų vertinimus.

Nustatytos problemos, lemiančios korupcinių ryšių atsiradimą, šiose savivaldos srityse: viešieji pirkimai; savivaldybių įmonių valdymas ir veiklos kontrolė; viešųjų ir privačių interesų derinimas; valstybės ir savivaldybių turto valdymas ir disponavimas; paramos socialinės ir inžinerinės infrastruktūros plėtra; vietinės reikšmės kelių tvarkymas; automobilių parkavimas ir susisiekimas viešuoju transportu; nekilnojamas kultūros paveldas; daugiabučių administravimas; neformalusis švietimas; socialinė parama maistu.

Atliktų analizių ir vertinimų duomenimis, nustatytos priežastys, kurios tiesiogiai lemia korupcinių apraiškų tikimybę: neišsamus procesų reglamentavimas; nepakankamas visuomenės informavimas ir įtraukimas į sprendimų priėmimą; neskaidrus savivaldybių valdomų lėšų panaudojimas; aplaidus viešųjų ir privačių interesų derinimas.

Kaip vieną iš priežasčių, taip pat lemiančių korupcijos paplitimą savivaldoje, įvardiname atsakingų savivaldybėse už korupcijos prevenciją asmenų atrankos proceso netobulumą, kai už prevencijos funkcijos įgyvendinimą paskiriami asmenys, neturintys tinkamos kvalifikacijos, išsilavinimo ar gebėjimų atlikti ir (ar) įvykdyti numatytas korupcijos prevencijos užduotis.

„Už korupcijos prevenciją savivaldybėse yra atsakingi, pavyzdžiui, Bendrojo skyriaus specialistas, Kanceliarijos darbuotojas, specialistas karo prievolei ar Žemės ūkio skyriaus vedėjas.“

BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

PRADĖTI IKITEISMINIAI TYRIMAI

19 ikiteisminių tyrimų pradėta pagal asmenų skundus ir pareiškimus

Iš viso buvo atliekami 155 ikiteisminiai tyrimai

Pradėtos tirti 483 galimai padarytos nusikalstamos veikos

Pradėti 63 ikiteisminiai tyrimai

Atliekant ikiteisminius tyrimus įtarimai pareikšti 217 asmenų

Nustatyta 380 nusikalstamų veikų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams

Pareikšti įtarimai 217 asmenų

BAIGTI IKITEISMINIAI TYRIMAI

Baigti 65 ikiteisminiai tyrimai

32 proc. ikiteisminių tyrimų truko iki 9 mėn.

Pabaigus ikiteisminį tyrimą 28 bylos perduotos teismui

Kaltinamaisiais, baigus tyrimus, tapo 88 asmenys

Teismui perduotose 28 baudžiamosiose bylose kaltinimai pareikšti dėl 217 nusikalstamų veikų

Nustatytų prekybos poveikiu atvejų skaičius padidėjo iki 72

TEISMŲ SPRENDIMAI

Teismai išnagrinėjo 66 baudžiamąsias bylas, kuriose ikiteisminį tyrimą atliko STT

45 nuteistiems asmenims skirta 377 tūkst. eurų baudų

Kaltinamieji kaltais pripažinti 54 baudžiamosiose bylose

20 kaltais pripažintų asmenų skirtos laisvės atėmimo bausmės, 17-ai nuosprendžio vykdymas atidėtas

Iš viso teismai kaltais padariusius nusikalstamas veikas pripažino 61 asmenį

Baigti 65 ikiteisminiai tyrimai

Nuteistų vadovų skaičius padidėjo penktadaliu

2018 metų svarbiausi darbai baudžiamojo persekiojimo srityje

Teismo sprendimas dėl Kauno miesto savivaldybės laikinojo mero piktnaudžiavimo

Teismo sprendimas dėl buvusių Trakų rajono savivaldybės vadovų kyšininkavimo ir piktnaudžiavimo

Teismui perduotas ikiteisminis tyrimas dėl „MG Baltic“ vykdyto papirkimo ir prekybos poveikiu, politinių partijų kyšininkavimo ir piktnaudžiavimo

Teismui perduotas ikiteisminis tyrimas dėl politinės partijos „Tvarka ir teisingumas“ prekybos poveikiu, kyšininkavimo, apgaulingos apskaitos, turto iššvaistymo ir dokumentų klastojimo ir disponavimo suklastotais dokumentais

Pradėtas tyrimas dėl galimo piktnaudžiavimo bei prekybos poveikiu Panevėžio miesto savivaldybėje

Pradėtas tarptautinis tyrimas dėl galimo bandymo papirkti Lietuvos kariuomenės pulkininką

Pradėtas tyrimas dėl galimo kyšininkavimo Raseinių rajono savivaldybėje

Pradėtas tyrimas dėl VŠĮ Nacionalinio kraujo centro vadovės galimo piktnaudžiavimo, prekybos poveikiu ir kitų nusikalstamų veikų

„Siekiant būti efektyviems greitai besikeičiančioje veiklos aplinkoje reikia ne tik gebėjimų įsisavinti ir veiksmingai panaudoti inovatyvius techninius ir taktinius sprendimus, bet ir mokėti tinkamai veikti išvien pritaikant tūkstantmečių senumo patirtį.“

*Tyrimų koordinavimo valdybos viršininkas
Daumantas Pocius*

Baudžiamasis persekiojimas – vienas, bene daugiausiai finansinių išteklių reikalaujantis, kovos su korupcija būdų, kai atliekant tiek viešus, tiek neviešus tyrimus aptinkamos ir išaiškinamos padarytos, rengiamos ar daromos korupcinės nusikalstamos veikos, nustatomi ir patraukiami atsakomybėn jas padarę bei darantys asmenys, o tyrimų metu gauti duomenys taip pat panaudojami vykdant ir kitas kovos su korupcija priemones. Vienas iš baudžiamojo persekiojimo tikslų, be paminėtų, korupcinių nusikalstamų veikų užkardymas, neleidžiant galimai žalai kilti. Tinkamai nukreiptas, proaktyvus ir išsamus nusikalstamų veikų tyrimas padeda identifikuoti ir atskleisti sudėtingus, sisteminius, didžiausią žalą valstybei darančius korupcinius nusikaltimus, taip prisidėti prie Tarnybos misijos – mažinti korupciją, keliančią grėsmę žmogaus teisėms ir laisvėms, teisinės valstybės principams, ekonomikos plėtrai, siekiant užtikrinti teisingumo ir baudmės neišvengiamumo principų įtvirtinimą, įgyvendinimo.

Tarp 2018 metais pradėtų ikiteisminių tyrimų, perduotų teismui ir teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų pažymėtinos šios:

Priimtas galutinis teismo sprendimas 2011 metais pradėtame tyrime, kuriame dėl piktnaudžiavimo tarnyba kaltu buvo pripažintas laikinasis Kauno miesto savivaldybės meras K. Kriščiūnas – nurodęs dalį jo visuomeninės padėjėjos buto remonto kaštų apmokėti iš Kauno miesto savivaldybei priklausančios uždarnosios akcinės bendrovės sąskaitos. Laikusiai ėjusiajam mero pareigas skirta **22,6 tūkst. eurų** dydžio bauda. Kartu su laikinuoju meru piktnaudžiavusiam, taip pat turtą iššvaistiusiam ir dokumentus klastojusiam Kauno miesto savivaldybei priklausančios uždarnosios akcinės bendrovės direktoriui skirta **9,4 tūkst. eurų** bauda. Padėjusiems Kauno miesto savivaldybei priklausančios uždarnosios akcinės bendrovės vadovui iššvaistyti turtą: Kauno miesto savivaldybės mero visuomeninei padėjėjai skirta **3,8 tūkst. eurų** bauda, o bendrovės darbuotojui – **5,6 tūkst. eurų** bauda. Be to, minėtam bendrovės direktoriui piktnaudžiauti bei dokumentus klastoti padėjusiam darbuotojui skirta **2,3 tūkst. eurų** bauda.

Priimtas galutinis sprendimas 2007 metais pradėtame tyrime, kuriame dėl kyšininkavimo, piktnaudžiavimo buvo pripažinti kaltais buvę Trakų rajono savivaldybės vadovai: Trakų rajono meras V. Petkevičius (taip pat pripažintas kaltu ir dėl savavaldžiavimo), Trakų rajono mero pavaduotojas S. Raščiauskas bei Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius L. Karnila. Be pastarųjų kaltais dėl papirkimo pripažinti devyni bendrovių vadovai ir penki baudžiamojon atsakomybėn patraukti juridiniai asmenys.

Taip pat kaltu dėl padėjimo piktnaudžiauti ir savavaldžiauti Trakų rajono merui pripažintas žinomas nusikalstamo pasaulio atstovas. Pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas šią baudžiamąją bylą 2013 metais, Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriui L. Karnilai skyrė **7 metų**, Trakų rajono mero pavaduotojui S. Raščiauskui – **6 metų**, o Trakų rajono merui V. Petkevičiui – **5 metų** laisvės atėmimo bausmes. Teismams nagrinėjant nuteistųjų apeliacinius ir kasacinius skundus keitėsi įstatymai ir teismų praktika. Galutiniu Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sprendimu buvusiems Trakų rajono savivaldybės vadovams patvirtintos pakeistos bausmės – po **4 metus** laisvės atėmimo, bausmių vykdymą atidedant, bei konfiskuotos didelės pinigų sumos; pastaruosius papirkinėjusiems bendrovių vadovams skirtos laisvės atėmimo bausmės, jų vykdymą atidedant bei piniginės baudos; juridiniams asmenims skirtos piniginės baudos. Šioje baudžiamojoje byloje priimti teismų nuosprendžiai parodė, kad proceso trukmė neleidžia tinkamai įgyvendinti teisingumo – lemia nusikalstamas veikas padariusiems asmenims skiriamų bausmių dydžius ir rūšis, taip pat ir jų taikymą.

Pabaigta ir teismui perduota 2016 metų pavasarį pradėta politinės korupcijos byla – dėl koncerno „MG Baltic“ naujai vieno jos vadovų vykdyto papirkimo bei prekybos poveikiu, taip pat politinių partijų: Darbo partijos – kyšininkavimo ir prekybos poveikiu; politinės partijos – Liberalų sąjūdis – kyšininkavimo, prekybos poveikiu ir piktnaudžiavimo. Atliekant tyrimą aptikti bei iširti įtariamai korupciniai

susitarimai ir dėl nusikalstamo veikimo, siekiant paveikti visos valstybės mastu galiojančių įstatymų leidybą, daro šią bylą išskirtinę. Perdavus bylą teismui kaltinamaisiais tapo keturi žinomi politikai, vienas iš koncerno „MG Baltic“ vadovų ir minėti juridiniai asmenys.

Baigtas ir perduotas teismui 2014 metais pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl prekybos poveikiu, apgaulingo apskaitos tvarkymo, turto iššvaistymo, dokumentų suklastojimo ir disponavimo suklastotais dokumentais. Atliekant tyrimą nustatyta, jog kaip kyšiai politinės partijos „Tvarka ir teisingumas“ naudai už pažadus ir susitarimus paveikti kelių ministerijų tarnautojus, kad būtų sudarytos išskirtinės sąlygos suinteresuotoms įmonėms, buvo perduota didesnė nei **350 tūkst. eurų** suma.

Kaltinamieji – šeši fiziniai asmenys ir juridinis asmuo – partija „Tvarka ir teisingumas“.

Pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl galimo piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, prekybos poveikiu ir padėjimo imtis komercinės veiklos, neturint licencijos, bei tokios veiklos organizavimo. Atliekant ikiteisminį tyrimą įtarimai pareikšti VšĮ Nacionalinio kraujo centro vadovei. Tiriamos aplinkybės, susijusios su minėtos vadovės galimai padarytomis nusikalstamomis veikomis, kai, siekiant asmeninės naudos, buvo sutarta sudaryti išskirtines sąlygas uždarajai akcinei bendrovei monopolizuoti kraujo plazmos surinkimą bei apdorojimą Lietuvos Respublikoje, taip pat bandyta daryti įtaką Latvijos Respublikos tarnautojams, siekiant perimti kraujo plazmos surinkimo ir apdoravimo veiklą Latvijoje.

Pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl galimo piktnaudžiavimo tarnyba bei prekybos poveikiu, nusikaltimų padarymu įtariant Panevėžio miesto savivaldybės merą ir jam galimai padėjusią patarėją. Už merui bei su pastaruoju susijusiam politiniam judėjimui neatlygintinai suteiktas įvairaus pobūdžio paslaugas pažadant bendrovių naudai paveikti savivaldybės darbuotojus, vykdančius šimtų tūkstančių eurų vertės viešuosius pirkimus bei prižiūrinčius sudarytų sutarčių įgyvendinimą.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugo ministerijos, bet ir su Latvijos korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija biuru.

Pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl galimo kyšininkavimo Raseinių rajono savivaldybėje. Įtarimai pareikšti buvusiam administracijos direktoriui, kai pastarasis už didelės vertės kyšį sudarė sąlygas privačiai bendrovei laimėti savivaldybės valdomos įmonės viešąjį pirkimą, bei pastarojo veiksmų, galimai padedant savivaldybės valdomos įmonės direktoriui iššvaistyti įmonės turtą. Šiame ikiteisminiame tyrime dėl galimų nusikalstamų veikų įtarimai pareikšti **5** asmenims.

Pradėtas tarptautinis ikiteisminis tyrimas dėl galimo bandymo papirkti Lietuvos kariuomenės oro pajėgų pulkininką, įtariant, kad užsienio bendrovės interesais veikiantis asmuo karininkui pasiūlė didesnę nei **90 tūkst. eurų** kyšį už pagėdaujamą veikimą, sudarant sąlygas jo atstovaujamai bendrovei laimėti Lietuvos kariuomenės skelbiamą didelės vertės viešąjį pirkimą. Tyrimas atliekamas ne tik Lietuvoje, bendradarbiaujant su Antruoju operatyvinių tarnybų departamentu prie

ANALITINĖ ANTIKORUPCINĖ ŽVALGYBA

STRATEGINĖ ANALIZĖ

[vertintas 6 valstybės valdymo sričių pažeidžiamumas dėl korupcijos: savivalda, sveikatos apsauga, valstybės informacinių išteklių valdymas, teisėsauga, žemės ūkis, energetika

Analizuotas 3 korupciją lemiančių veiksnių (nepotizmo, favoritizmo, viešų ir privačių interesų konfliktų) paplitimo mastas

Atliktos 5 antikorpacinės aplinkos vertinimo apžvalgos

Atlikti 5 analitinės antikorpacinės žvalgybos sisteminiai tyrimai

Pradėti taikyti didžiųjų duomenų (angl. Big data) analizės metodai, leidžiantys nustatyti sisteminės korupcijos rizikas ir jų paplitimo mastą

Atliktų tyrimų pagrindu imtasi priemonių kompleksiskai šalinti korupcijos rizikas viešųjų pirkimų, paramos teikimo ir interesų konfliktų valdymo srityse

TAKTINĖ ANALIZĖ

Nustatytos naujos korupcijos raiškos formos 3 valstybės valdomuose sektoriuose: teikiant paramą, vykdant viešuosius pirkimus, ūkio subjektų priežiūrą

Atlikta 117 analitinės antikorpacinės žvalgybos patikrinimų

Pasirašytos 3 naujos duomenų teikimo sutartys, suteikiančios galimybę gauti ir naudoti didesnius duomenų masyvus korupcijos rizikoms identifikuoti

Pradėtas STT, VPT, VMI ir VTEK bendras tyrimas dėl naudojimosi paramos teikimu kaip atlygiu už viešųjų pirkimų laimėjimą

Atliktų tyrimų pagrindu suaktyvėjo interesų konfliktų prevencija ir tyrimas

Analitinės antikorpacinės žvalgybos veiklos galimybės ir metodai sudomino užsienio šalių kovos su korupcija institucijas

OPERATYVINĖ ANALIZĖ

Patikrinta 2670 asmenų, siekiančių eiti ar einančių pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose ar įmonėse

Atliktas 194 fizinių ir juridinių asmenų atitikties nacionaliniam saugumui vertinimas

Atlikta 1141 analitinės antikorpacinės žvalgybos užduotis

Organizuoti 3 praktiniai mokymai užsienio valstybių kovos su korupcija institucijų atstovams

Laimėta projektų atranka Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) paramai gauti – analitiniams gebėjimams stiprinti

2018 metų svarbiausi darbai analitinės antikorpacinės žvalgybos srityje

Rizikų, susijusių su paramos teikimu ir viešųjų pirkimų organizavimu sveikatos apsaugos srityje, vertinimas

Rizikų, susijusių su paramos teikimu ir viešųjų pirkimų organizavimu priešgaisrinės saugos srityje, vertinimas

Rizikų, susijusių su vizų ir leidimų trečiųjų šalių piliečiams gyventi Lietuvoje išdavimu, vertinimas

*„Su žinojimu ateina ir požiūrio platumas.“
(Henris Deividas Toro)*

*Analitinės antikorupcinės žvalgybos valdybos viršininkė
Ramunė Gervickienė*

Nuo 2018 m. sausio 1 d. STT įstatymu, kaip savarankiškas STT uždavinys, įtvirtinta analitinė antikorupcinė žvalgyba – inovatyvi, net ir tarptautiniame kontekste, tikslinių veiksmų ir priemonių sistema, atliepanti poreikį kurti įrodymais grįstą antikorupcinę politiką Lietuvoje. Analitinių tyrimų metu gautos išvalgos suteikia sprendimų priėmėjams galimybes priimti pamatuotus sprendimus korupcijos priežastingumui ir paplitimui mažinti, taip stiprinant korupcijos kontrolę ir plėtojant korupcijos prevencijos sistemą Lietuvoje.

STT ir iki įstatymo pakeitimo vykdė analitinę veiklą, bet nuo 2018 metų iš esmės pasikeitė šios veiklos pobūdis ir mastas. Ankstesniu Tarnybos veiklos laikotarpiu analitiniai tyrimai buvo labiau baudžiamojo persekiojimo pagalbinė priemonė. Analizės rezultatai buvo naudojami, kai nepakako duomenų ar buvo reikalingi papildomi duomenys baudžiamojo persekiojimo tyrimams atlikti, nebuvo teikiami kitoms valstybės institucijoms pažeidimų tyrimo ir korupcijos prevencijos tikslais.

Atsirandant vis daugiau patikimų skaitmeninių duomenų ir jų analizės metodų, buvo išvystytos platesnės analitinių tyrimų pritaikymo galimybės. Jungdami ir analizuodami didelį kiekį objektyvių faktinių duomenų, juos gretindami su STT turima informacija, taikydami įvairius analizės metodus, atrandame būdus tirti ne pavienius korupcijos atvejus, o žvelgti į valstybėje vykstančius procesus visapusiškai. Toks sistemiškas požiūris leidžia nustatyti korupcinėms veikoms palankias sąlygas valstybės mastu, nustatyti plataus masto korupcijos mechanizmus ir identifikuoti korupcijos rizikas, kol šios dar netapo korupcinėmis veikomis.

Siekiant įvertinti potencialias korupcijos rizikas sveikatos apsaugos sistemoje, atlikti analitinės antikorupcinės žvalgybos tyrimai (toliau – AAŽ tyrimai), kurie atskleidė naujus korupcinės elgsenos mechanizmus ir sisteminių egzistuojančių problemų pobūdį viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo srityje.

Sveikatos apsauga: viešųjų pirkimų organizavimas ir paramos teikimas, interesų konfliktai

Atliktas VšĮ Karoliniškių poliklinikos (toliau – Karoliniškių poliklinika) viešųjų pirkimų organizavimo AAŽ tyrimas parodė, kad poliklinikos direktorė, vykdydama tarnybines pareigas, galimai turėjo asmeninį turtinį suinteresuotumą ir priimdama sprendimus galimai veikė jos sutuoktinio vadovaujamos įmonės naudai,

nors formaliai buvo įgyvendinusi teisės aktų reikalavimus, susijusius su viešųjų ir privačių interesų derinimu. Nustatyta, kad Karoliniškių poliklinikos direktorės įsakymu buvo suformuota nuolatinė viešųjų pirkimų komisija, sudaryta iš naujai (po direktorės paskyrimo į pareigas) įdarbintų asmenų, kurių dalis turėjo ryšių su Karoliniškių poliklinikos direktore ar jos sutuoktinio vadovaujama įmone. Pradėjus vadovauti naujai poliklinikos direktorei, jos sutuoktinio įmonės viešųjų pirkimų laimėjimų poliklinikoje vertė išaugo **28** kartus, ši įmonė tapo didžiausiu Karoliniškių poliklinikos tiekėju. Karoliniškių poliklinikos direktorės sutuoktinio vadovaujamos įmonės Karoliniškių poliklinikoje laimėtų viešųjų pirkimų vertė buvo didžiausia ne tik tarp visų Lietuvos poliklinikų, bet ir daugelio respublikinių ligoninių. Nustatyta, kad Karoliniškių poliklinika, gavusi kaip paramą iš direktorės sutuoktinio įmonės laboratorinę įrangą, skelbė ne vieną viešąjį pirkimą laboratoriniams reagentams ir medicininės įrangos eksploatacinėms medžiagoms, tinkančioms tik konkrečiai, iš poliklinikos direktorės sutuoktinio vadovaujamos įmonės gautai laboratorinei įrangai. Įmonė, suteikusi paramą turtu, užsitikrino ilgalaikę (tol, kol bus naudoti tinkama įranga) ekonominę naudą.

Atlikus vienos didžiausių ligoninių Lietuvoje – VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų (toliau – Santaros klinikos) – viešųjų pirkimų organizavimo ir paramos teikimo AAŽ tyrimą nustatyta, kad didžiąją dalį ligoninės viešųjų pirkimų laimi įmonės, suteikusios paramą ligoninei arba su ja susijusiems paramos gavėjams. Trečdalis paramos skirta ne pačiai perkančiajai organizacijai, bet šešėliniams paramos gavėjams, t. y. su perkančiąja organizacija susijusiems juridiniams asmenims: registruotiems perkančiosios organizacijos adresu ir (ar) vadovaujamiems jos darbuotojų. Siekdami užsitikrinti palankesnes sąlygas laimėti viešuosius pirkimus, paramą perkančiajai organizacijai arba su ja susijusiems juridiniams asmenims teikė ne tik viešųjų pirkimų laimėtojai, bet ir su jais verslo santykius turintys juridiniai asmenys. Taikant tokį paramos teikimo mechanizmą vienu atveju išvengiama sąsajų su perkančiąja organizacija, kitu – nuslepimas paramos teikimo faktas. Dalis perkančiosios organizacijos darbuotojų, vadovujančių juridiniams asmenims – paramos gavėjams, veikė interesų konflikto sąlygomis, pastariesiems gaunant paramą iš perkančiosios organizacijos viešųjų pirkimų laimėtojų: nedeklaravo galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, tokiu būdu nuslėpdami interesus ir sąsajas su paramos gavėju. Taip pat nustatyta, kad parama galimai buvo naudojama su paramos gavėjo veikla nesusijusiais (asmeniniais) tikslais. Dalis gautų paramos lėšų buvo pervedama ir Santarų klinikų darbuotojams. Korupcijos rizika, kai mažą dalį viešųjų pirkimų laimėtojų sudarantiems juridiniams asmenims tenka neproporcingai didelė viešųjų pirkimų vertės dalis, pasitvirtino prie AAŽ tyrimo prijungus duomenis apie dar devynių didžiausių regioninių Lietuvos ligoninių organizuotus viešuosius pirkimus ir paramą. Nustatyta, kad tik **16 proc.** dešimties ligoninių visų viešųjų pirkimų laimėtojų teko **44 proc.** (beveik **236 mln. eurų**) šių ligoninių viešųjų pirkimų vertės. Absoliučiai didžiąją paramos dalį suteikė įmonės, kurių veikla susijusi su medicinine įranga bei farmacijos produktais.

Siekiant nustatyti, ar korupcinės rizikos, susijusios su paramos teikimu, būdingos ir kitoms valstybės valdymo sritims, atskleisti jų sistemiskumą ir pasireiškimo mechanizmų įvairovę, atliktas valstybinės priešgaisrinės saugos sistemos AAŽ tyrimas. Jo metu nustatyta, kad privačių juridinių asmenų paramos teikimas su valstybinės priešgaisrinės priežiūros įstaigomis susijusiems paramos gavėjams galimai užtikrino palankesnes sąlygas paramą teikiantiems juridiniams asmenims pradėti ir (ar) vykdyti savo veiklą, kuri privalo atitikti priešgaisrinės saugos reikalavimus.

Priešgaisrinė sauga: priešgaisrinės priežiūros organizavimas ir parama

AAŽ tyrimo metu gauta duomenų, kad Lietuvos ugniagesių sporto federacijos (toliau – Federacija) ir teritorinių ugniagesių sporto klubų nemažą gautos paramos dalį sudarė parama iš įmonių, vykdančių objektų, kuriems reikalingi gaisrinės saugos dalies projektai, statybas arba turinčių objektų, kuriems buvo atliekami priešgaisriniai

techniniai patikrinimai. AAŽ tyrimas atskleidė, kad dalis apskričių priešgaisrinių gelbėjimo valdybų ir jų struktūrinių padalinių vadovų, pavaldžių ir atskaitingų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, buvo Federacijos arba šių sporto klubų vadovai ar nariai. Nustatyta, kad dalis paramos lėšų Federacijai ir jai priklausantiems sporto klubams buvo naudojamos asmeniniams bei kitiems su Federacijos tiesiogine veikla nesusijusiems tikslams.

Siekiant įvertinti praktines (procedūrų) spragas, kuriomis pasinaudojant galėjo būti netinkamai ar neteisėtai priimti sprendimai dėl vizų ar leidimų gyventi Lietuvoje suteikimo, atliktas migracijos sistemos AAŽ tyrimas.

Migracija: vizų ir leidimų išdavimas trečiųjų šalių piliečiams

Nustatyta, kad vizas ir leidimus gyventi Lietuvoje gavo asmenys, neatitinkantys Lietuvos Respublikos įstatymo⁷⁸ reikalavimų arba juos atitinkantys tik formaliai. Fiktyviais pagrindais priimamų sprendimų paplitimą atskleidė tokie faktai, kaip: daugiau nei pusė įmonių neturėjo nei vieno darbuotojo, kita dalis turėjo tik vieną darbuotoją; dalis įmonių nevykdė jokios veiklos arba pasižymėjo padidintu rizikingumu; vienu adresu buvo registruojama šimtai įmonių, kurių dalyviai trečiųjų šalių piliečiai; dalies įmonių buveinės buvo įregistruotos veiklai vykdyti neskirtose buveinėse (garažuose, negyvenamosiose pagalbinėse patalpose ir pan.) arba patalpose, kurių bendras plotas vos keli kvadratiniai metrai. AAŽ tyrimas parodė, kad viena iš reikšmingų netinkamo, tik formaliai teisėto vizų ir leidimų gyventi Lietuvoje išdavimo priežasčių – formalus pateikiamų duomenų ir dokumentų vertinimas, deklaruojamų faktų atitikties realiai padėčiai kontrolės ir priimamų sprendimų pagrįstumo patikros mechanizmų nebuvimas. Šios priežastys pirmiausia sietinos ne su korupcinio pobūdžio nusikalstamomis veikomis, o su darbo organizavimo trūkumais ir, tikėtina, gero viešojo administravimo principų nesilaikymu. Migracijos kontrolės sisteminės ydos sudarė sąlygas Lietuvoje veikti „pilkajai migracijai“. Dėl sistemos spragų trečiųjų šalių piliečiai naudojami Lietuva kaip tranzitive šalimi, siekdami nesąžiningai patekti į kitas ES valstybes.

⁷⁸ Lietuvos Respublikos 2004 m. balandžio 29 d. įstatymas Nr. IX-2206.

KORUPCIJOS PREVENCIJA

ANTI-KORUPCINIS TEISĖS AKTŲ VERTINIMAS

Antikorupcinio požiūriu įvertinta 317 teisės aktų ar jų projektų

Įvertinta 18 valstybėje reglamentuotų ar siūlomų reglamentuoti procedūrų

Surašyta 141 antikorupcinė išvada

STT iniciatyva atlikti 236 aktų ar jų projektų vertinimai

Institucijų prašymu atliktas 81 teisės akto ar jo projekto vertinimas

Įvertintos 60 Lietuvos savivaldybių korupcijos prevencijos programos ir jų įgyvendinimo planai

Korupcijos rizikos analizės išvadose pateiktų rekomendacijų įgyvendinta 62 proc., įgyvendinimas tęsiamas 27 proc. bei įgyvendinta iš dalies 4 proc.

Įgyvendinamas projektas „Viešojo sektoriaus įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas antikorupcinės aplinkos kūrimo ir korupcijos prevencijos priemonių vykdymo srityse“

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖ

Atliktos 22 korupcijos rizikos analizės

Antikorupcinio požiūriu įvertintos valstybės ar savivaldybių institucijų 56 veiklos sritys

Organizuoti 35 metodinės pagalbos renginiai korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo klausimais

Gautos 97 išvados dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės

NACIONALINĖ KOVOS SU KORUPCIJA 2015-2025 METŲ PROGRAMA

STT pagal savo kompetenciją įgyvendina 15 NKKP priemonių

Pagal kompetenciją įgyvendinta 19 priemonių veiklų

Organizuota 10 diskusijų antikorupcinės aplinkos kūrimo viešajame sektoriuje, versle

Pranešėjams už vertingą informaciją apie nusikalstamas veikas skirta 13,6 tūkst. eurų

Antikorupcinės aplinkos vadovo pristatymo renginiuose dalyvavo 420 klausytojų

Organizuoti 122 metodinės pagalbos renginiai, diskusijos

2018 metų svarbiausi darbai korupcijos prevencijos srityje

Parengti Korupcijos prevencijos (atsparumo korupcijai) metmenys

Atnaujinti Antikorupcinės aplinkos vadovai viešajam ir privačiajam sektoriams

Organizuota Tarptautinė konferencija

Atlikta korupcijos rizikos analizė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos veiklos srityse

Atliktas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo antikorupcinis vertinimas

„Korupcijos prevencija iš administracinės naštos turi virsti patraukliu ir praktišku veiklos tobulinimo įrankiu.“

*Korupcijos prevencijos valdybos viršininke
Rūta Kaziliūnaitė*

STT Korupcijos prevencijos valdyba yra vienas iš strateginių STT struktūrinių padalinių, kuris ne tik vykdo korupcijos prevencijos veiklos koordinavimą Lietuvoje, Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos vykdymo stebėseną, bet ir atlieka antikorupcinius teisės aktų ar jų projektų vertinimus, korupcijos rizikos analizes valstybės ir savivaldybių įstaigų veikloje, inicijuoja ir vykdo korupcijos prevencijos renginius.

Visuomeninio gyvenimo ir teisinės aplinkos pokyčiai lėmė būtinybę iš esmės peržiūrėti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto 2017 m. gegužės 17 d. sprendimo Nr. 104-SPR-3 „Dėl LR STT 2016 metų ataskaitos“ bei Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto 2018 m. birželio 20 d. sprendimo Nr. 104-SPR-1 „Dėl STT 2017 metų ataskaitos“ pasiūlymų Tarnybai 5 punktų nuostatas parengti korupcijos prevencijos (atsparumo korupcijai) metmenys.

Korupcijos prevencijos (atsparumo korupcijai) metmenys

Tarnyba, vertinusi Lietuvoje vykdomas korupcijos prevencijos priemones, atsižvelgdama į kitų valstybių gerąją patirtį, tarptautinės bendruomenės pripažintus atsparumo korupcijai principus, parengė ir pristatė Korupcijos prevencijos (atsparumo korupcijai) metmenis, kurių pagrindu kvietė diskutuoti dėl korupcijos prevencijos (atsparumo korupcijai) modelio Lietuvoje atnaujinimo kryptį.

Antikorupcinės aplinkos vadovas viešajam sektoriui bei Antikorupcinės aplinkos vadovas privačiam sektoriui

Vykdam 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos lėšomis finansuojamą projektą, atnaujintas Antikorupcinės aplinkos vadovas viešajam sektoriui. Taip pat, bet jau STT biudžeto lėšomis, atnaujintas ir Antikorupcinės aplinkos vadovas privačiam sektoriui. Juose pateiktos ne tik rekomendacijos kaip tinkamai vykdyti

korupcijos prevencijos priemonės, bet ir kaip vertinti korupcijos prevencijos efektyvumą, pateikti antikorupcinės politikos ir kitų dokumentų pavyzdžiai.

Tarptautinė konferencija

Vykdam 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos lėšomis finansuojamą projektą, organizuota tarptautinė konferencija „Atsparumo korupcijai priemonės ir įrankiai: tarptautinės patirties pritaikymo galimybės“ Vilniuje, kurios metu Latvijos, Estijos, Lenkijos, Austrijos, Vokietijos ekspertai su Lietuvos viešojo sektoriaus darbuotojais, atsakingais už korupcijos prevenciją, dalijosi gera antikorupcine patirtimi.

Korupcijos rizikos analizė Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos veiklos srityse

Atlikus korupcijos rizikos analizę nustatyta, kad nėra nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo kriterijų, pagal kuriuos nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo vertingosios savybės; valstybė nežino, kiek turima nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, kadangi nevykdomas inventorizavimo procesas, o daugeliui į Kultūros paveldo registrą įtrauktų objektų nėra nustatytos vertingosios savybės; veikia ydingas vertinimo tarybų sudarymo mechanizmas, kadangi nenustatyta narių atsakomybė ir ilgus metus neužtikrinamas viešųjų ir privačių interesų derinimo ir nusišalinimo procesas.

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Įstatymas) antikorupcinis vertinimas

Atlikus Įstatymo antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad visuomenei nesudarytos pakankamos galimybės gauti informaciją apie savivaldybių turimus nekilnojamojo turto objektus, taip pat apie šių objektų nuomos, panaudos ar perdavimo patikėjimo teisės pagrindais perdavimą naudotis kitiems asmenims. Savivaldybės kai kuriais atvejais

neregistruoja šių sutarčių Nekilnojamojo turto registre. Rezultatas: registruotas Įstatymo projektas Nr. XIII P-2622(2), kuriame numatoma, kad savivaldybėms nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas, su šiuo turto, daiktinėmis teisėmis į jį ir su šių teisių suvaržymais susiję juridiniai faktai teisės aktų nustatyta tvarka registruojami viešuosiuose registruose. Taip pat nustatoma, kad informacija apie valstybės ir savivaldybių nekilnojamojo turto panaudos, nuomos, pirkimo–pardavimo, patikėjimo sutartis bus skelbiama viešai.

ANTI KORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

ANTI KORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS

Organizuotos 209 pamokos, paskaitos, seminarai

Vyko 66 antikorupciniai renginiai

58 proc. renginių organizuoti STT iniciatyva

Privačiame sektoriuje organizuotuose seminaruose dalyvavo virš 1000 klausytojų

Valstybės ar savivaldybės institucijose organizuotuose seminaruose dalyvavo virš 6000 klausytojų

Pasitikėjimas STT 54 proc.

Paskaitos ir seminarai rizikingiausiuose sektoriuose sudarė 79 proc.

ANTI KORUPCINIS VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

172 informaciniai pranešimai žiniasklaidai

101 kartą dalyvauta televizijos ir radijo laidose

Socialinio tinklo „Facebook“ auditorija padidėjo iki 10 tūkst. vartotojų

237 komentarai žiniasklaidai

Nacionalinės Vidaus saugumo fondo 2014–2020 metų programos projektas „Priemonės, skirtos antikorupciniam švietimui“

Antikorupcinio švietimo sritis pristatyta 5 užsienio vizitų metu

2018 metų svarbiausi darbai antikorupcinio švietimo ir informavimo srityje

Pradėtas taikyti naujas antikorupcinio švietimo paskaitų ir seminarų organizavimo modelis

STT dalyvavimas Jaunųjų gydytojų asociacijos iniciatyvoje #BŪKPOKYTIS

Dėmesys savivaldai – 23 Lietuvos savivaldybėse organizuoti 29 seminarai

Antikorupcinės socialinės reklamos strategijos projektas „Skaidrumas – visų mūsų rankose 2018“

„Antikorupcinis švietimas – vienas iš esminių elementų kovojant su korupcija, ugdantis ir formuojantis pagarba, sąžiningumu ir skaidrumu paremtą visuomenės požiūrio modelį. Formuojant pilietiškai aktyvią, pakankamai žinių apie korupcijos žalą ir netoleranciją šiam reiškiniui turinčią kartą, tikslingai siekiama ugdyti viešojo ir privataus sektorių atstovų, taip pat ir jaunimo antikorupcines nuostatas.“

*Antikorupcinio švietimo skyriaus viršininkė
Jurgita Razmytė*

Antikorupcinio švietimo pagrindinė kryptis – sąmoningumo didinimas ir siekis atgrasyti asmenis nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo, įtraukti į korupcijos prevenciją gyventojus, viešojo, privataus sektoriaus atstovus bei visuomenines organizacijas.

Pradėtas taikyti naujas antikorupcinio švietimo paskaitų ir seminarų organizavimo modelis

Parengtas STT Antikorupcinio švietimo paskaitų ir seminarų organizavimo tvarkos aprašas⁷⁹, kuris nustato prašymų dėl paskaitų ir seminarų vedimo teikimą, atranką, prioriteto kriterijus, viešai skelbiamo plano sudarymą ir organizavimo formą. Šis naujas modelis leido efektyviau ir sistemiškiau organizuoti antikorupcinį švietimą viešojo sektoriaus atstovams, orientotis į korupcijos požiūriu rizikingiausias sektorius ir skirti jiems daugiausiai dėmesio ir pajėgumų.

Antikorupcinės socialinės reklamos strategijos projektas „Skaidrumas – visų mūsų rankose 2018“

STT inicijavusi vaizdo klipo „Skaidrumas – visų mūsų rankose 2018“ (#TikiuskaidriaLietuva) sukūrimą ir transliavimą sulaukė **129 tūkst.** peržiūrų socialiniame tinkle „Youtube“. Kita efektyvi antikorupcinio švietimo ir informavimo kampanija – **5** antikorupcinių vaizdo paskaitų sukūrimas ir

transliavimas socialiniuose tinkluose, kurios peržiūrėtos daugiau nei **4,2 tūkst.** kartų.

⁷⁹ Antikorupcinio švietimo paskaitų ir seminarų organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas STT direktoriaus 2017 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 2-481.

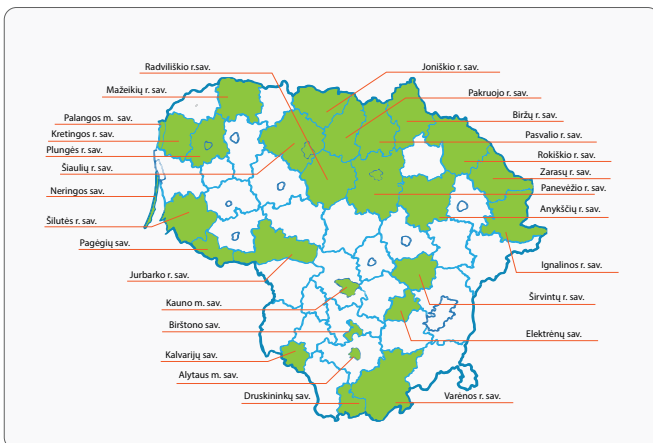
Vaizdo paskaitos skirtos korupcijos požiūriu rizikingiausioms sritims: aplinkos apsaugai, ūkio subjektų priežiūrai ir kontrolei, ES lėšų administravimui ir panaudojimui, viešiesiems pirkimams ir sveikatos apsaugai. Inicijuotas ir kartu su Lietuvos žurnalistų sąjunga ir partneriais organizuotas geriausių Lietuvos žurnalistinių darbų konkursas „Skaidrumas – visų mūsų rankose 2018“. Šio konkurso nugalėtojai buvo paskelbti per Tarptautinę antikorupcijos savaitę.

STT dalyvavimas Jaunųjų gydytojų asociacijos iniciatyvoje „#BŪKPOKYTIS“

„#BūkPokytiš“ siekia kurti skaidrią ir efektyvią sveikatos priežiūros sistemą. Konferencijoje Seime kartu su Lietuvos jaunųjų gydytojų asociacijos (JGA) atstovais skaitytas pranešimas „Idėja Lietuvai: sveikatos priežiūra be korupcijos“, taip pat vyko susitikimas su JGA atstovais šiame projekte Kaune.

#BŪKPOKYTIS

Dėmesys savivaldai – 23 Lietuvos savivaldybėse organizuoti 29 seminarai

2018 metais STT aktyviai bendradarbiavo su Lietuvos savivaldybėmis ir savivaldybių įstaigų ir įmonių atstovais. Surengtos **29** (t. y. 16 proc. visų paskaitų) antikorupcinio švietimo paskaitos ir seminarai: Alytaus, Kauno, Palangos miestų, Joniškio, Pakruojo, Biržų, Pasvalio, Rokiškio, Zarasų, Panevėžio, Anykščių, Ignalinos, Širvintų, Varenos, Jurbarko, Šilutės, Šiaulių, Plungės, Kretingos, Mažeikių, Radviliškio rajonų, taip pat Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Kalvarijos, Neringos ir Pagėgių savivaldybių įstaigų, įmonių ir kontroliuojamų bendrovių atstovams. Šiuose seminaruose dalyvavo daugiau nei **1,0 tūkst.** (t. y. 15 proc. visų dalyvių) savivaldybių, jų įstaigų ir įmonių atstovų.

Šiuose seminaruose dalyvavo daugiau nei **1,0 tūkst.** (t. y. 15 proc. visų dalyvių) savivaldybių, jų įstaigų ir įmonių atstovų.

ADMINISTRAVIMO SRITIS

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Bendradarbiaujama su 10 tarptautinių antikorupcinių institucijų

6 tarptautiniai renginiai EBPO

35 darbuotojai keitėsi patirtimi su vystomojo bendradarbiavimo valstybėmis

Vyko 55 tarptautiniai antikorupciniai renginiai

Bendradarbiavimo susitarimas su Jungtinės Karalystės kovos su stambiu sukčiavimu biuru

2018 metais funkcijoms vykdyti skirta 0,11 proc. Lietuvos biudžeto

Patvirtintas finansavimas nacionalinės Vidaus saugumo fondo 2014–2020 metų programos projektui „Pareigūnų mokymai su ES politika susijusiomis temomis“

Mažiausia pareigūnų kaita per pastaruosius trejus metus – 3,3 proc.

PERSONALAS

Tarnybos maksimalus pareigybių skaičius padidintas iki 320

STT gretas papildė 22 nauji darbuotojai

Užsienio šalyse pareigūnai patirties sėmėsi 75 renginiuose

Mokymuose dalyvavo 228 darbuotojai

Kvalifikacijai kelti vidutiniškai skirtos 42 ak. val. 1 darbuotojui

Dalyvauta 75 teisėkūros procesuose

PAREIŠKIMŲ NAGRINĖJIMAS

Pranešta kompetentingoms institucijoms apie 139 pareiškimuose nustatytus pažeidimus

403 pareiškimai perduoti kitoms institucijoms nagrinėti pagal kompetenciją

Priimti 1986 administraciniai sprendimai

Anoniminiai pareiškimai sudarė trečdalį gautų pareiškimų – 559 pareiškimai

Gauti 1977 asmenų pranešimai

2018 metų svarbiausi darbai administravimo srityje

Įsigaliojo STT įstatymas bei priimti poįstatyminiai teisės aktai

Dalyvauta rengiant Pranešėjų apsaugos įstatymą ir su juo susijusių teisės aktų priėmimo procesuose

Dalyvauta rengiant Turto civilinio konfiskavimo įstatymo projektą

Prisidėta įgyvendinant Lietuvai skirtas EBPO rekomendacijas

Laimėtas Dvynių projektas Serbijos Respublikoje „Vidaus kontrolės kovojant su korupcija pajėgumų stiprinimas Vidaus reikalų ministerijoje“

„Efektyviai, inovatyviai, teisėtai – tikslo link.“

*Administravimo valdybos viršininkas
Romualdas Gylis*

STT Administravimo valdyba yra daugiavfunkcis STT struktūrinis padalinys, kuris ne tik rengia svarbiausius STT veiklai reikalingus įstatymų ir juos lydinčių teisės aktų projektus, užtikrina STT tarptautinį bendradarbiavimą, atstovauja Tarnybai užsienio valstybių ir ES institucijose, nagrinėja asmenų pareiškimus ir pranešimus dėl korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų ir kt., bet ir užtikrina STT tinkamą vidaus administravimą (atlieka turto ir dokumentų valdymą, vykdo viešuosius pirkimus, diegia ir administruoja informacines technologijas, teikia teisinės konsultacijas ir atstovauja teismuose, užtikrina tinkamą asmens duomenų tvarkymą).

STT įstatymo įsigaliojimas ir poįstatyminių teisės aktų priėmimas

2018 m. sausio 1 d. įsigaliojus STT įstatymui, įtvirtinta nauja STT veiklos kryptis – analitinė antikorupcinė žvalgyba. Svarbus minėtą įstatymą lydintis teisinis reguliavimas, kuris naujai reglamentavo priėmimą į STT pareigūnų pareigas, STT pareigūnų socialines garantijas, atestaciją. Daliai STT valstybės pareigūnų ir darbuotojų, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1177 „Atskirų profesijų,

kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigose, sąrašo patvirtinimo“, įtvirtinta galimybė nuo 2019 m. sausio 1 d. mokėti priemokas. Tokios galimybės sudarys konkurencingas sąlygas ir geresnes STT uždavinių įgyvendinimo galimybes.

Tarnyba prisidėjo prie pranešėjų apsaugos sistemos kūrimo, kuria užtikrinamas pranešėjų konfidencialumas, apsauga nuo neigiamo poveikio bei finansinis skatinimas, pranešant apie neetišką ir neteisėtą veiką viešajame ir privačiame sektoriuose.

Pranešėjų apsaugos įstatymo ir su juo sietinų aktų priėmimas ir pasiruošimas jam

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Pranešėjų apsaugos įstatymas, kuris nustato asmenų, pranešusių apie galimus teisės pažeidimus, įskaitant korupcinio pobūdžio, apsaugą. Svarbus yra ir su juo sietinas teisinis reguliavimas, pvz., Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 101 straipsnis, kuris nustato pareigą valstybės tarnautojams ir jiems prilygintiems asmenims pranešti apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, o Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 39² straipsniu įstatymas suteikia galimybę asmenis, pripažintus pranešėjais, atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės. Jei asmuo, padaręs baudžiamąjį nusižengimą, neatsargų arba nesunkų ar apysunkį nusikaltimą: 1) pripažintas pranešėju pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą ir 2) prisipažino padaręs nusikalstamą veiką, ir 3) aktyviai padėjo atskleisti kito asmens padarytą nusikalstamą veiką, ir 4) nusikalstama veika, kurią jis padėjo atskleisti, pagal savo pobūdį yra pavojingesnė negu jo paties padaryta nusikalstama veika.

STT dalyvavo rengiant Turto civilinio konfiskavimo įstatymo projektą, kuris nustato turto civilinio konfiskavimo instituto, kaip neteisėto praturtėjimo prevencijos priemonės, įteisinimą.

Turto civilinio konfiskavimo įstatymo projekto parengimas

2018 metais STT didelį dėmesį skyrė diskusijoms ir įstatymo projekto, skirto turto civiliniam konfiskavimui, parengimui. Minėtas įstatymo projektas buvo aptartas ir palankiai įvertintas Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitete, Lietuvos Aukščiausiajame Teisme. Įstatymo projektu siekiama sustiprinti valstybės galimybes konfiskuoti turą, kurio įgijimo šaltiniai yra neteisėti, nusikalstami, t. y. sudaryti galimybes ne tik neteisėto turto konfiskavimui baudžiamojo proceso nustatyta tvarka, tačiau ir civiline tvarka.

Tarnyba palaiko glaudžius dvišalius santykius su kitomis užsienio valstybių antikorupcinėmis įstaigomis, organizuoja gerosios praktikos vizitus, dalinasi informacija bei mezga naujus santykius, taip pat stiprinamas STT bendradarbiavimas su įvairių šalių antikorupcijos institucijomis dalyvaujant bendruose renginiuose, konferencijose, mokymuose ir seminaruose Moldovoje, Ukrainoje, Juodkalnijoje ir t. t.

Įstojimas į EBPO

2018 m. liepos 5 d. Lietuva tapo pilnateise Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nare. Lietuva aktyviai dirbo, siekdama tapti šios organizacijos nare ir gauti kvietimą ratifikuoti Konvenciją dėl kovos su užsienio pareigūnų papirkimu sudarant tarptautinius verslo sandorius. Lenkijos, Vokietijos, JAV delegacijos pažymėjo „nepaprastas“ Lietuvos pastangas ir pažangą korupcijos mažinimo srityje. Kadangi vienas iš svarbiausių EBPO standartų – skaidrumas,

STT prisidėjo rengiant teisinio reglamentavimo pakeitimus, kuriais išplėstas korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų klasifikavimas, padidintos sankcijos, įtvirtinta pranešėjų apsaugos sistema. Įgyvendinant Lietuvai skirtas EBPO rekomendacijas, kriminalizuotos veikos, susijusios su užsienio šalių papirkinėjimu, taip pat patobulintas tarptautinius antikorupcinius standartus atitinkantis teisinis reglamentavimas.

Dvynių projekto Serbijos Respublikoje laimėjimas

2018 metų rudenį STT, kaip pagrindinė Projekto partnerė, kartu su jaunesniu partneriu – Rumunijos antikorupcijos generaliniu direktoratu – laimėjo Europos Sąjungos Dvynių programos projektą Serbijos Respublikoje „Vidaus kontrolės kovojant su korupcija pajėgumų stiprinimas Vidaus reikalų ministerijoje“. Projektas bus įgyvendinamas 2019–2020 m., kurio metu bus stiprinami Serbijos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų gebėjimai mažinti korupciją.

Tarnybos prioritetai, keliami tikslai ir uždaviniai, siekis didinti veiklos efektyvumą stiprina STT žmogiškuosius išteklius. Tuo tikslu 2018 m. birželio 27 d. Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-801 nutarta padidinti Tarnybos maksimalų pareigybių skaičių nuo 290 iki **320**.

2018 metų pabaigoje STT valdymo struktūrą sudarė **16** savarankiškų struktūrinių padalinių – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio valdybos, Analitinės antikorupcinės žvalgybos, Tyrimų koordinavimo, Korupcijos prevencijos ir Administravimo valdybos, Biudžeto ir finansų, Personalo, Planavimo, Saugumo, Antikorupcinio švietimo, Komunikacijos ir Vidaus audito skyriai, – kuriuose ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dirbo **239** valstybės pareigūnai ir **29** darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

STT įstatyme įtvirtintoms veiklos kryptims vykdyti iš Lietuvos Respublikos 2018 metais patvirtinto valstybės biudžeto Tarnybai skirta **10 280 tūkst. eurų** (iš jų 6 604 tūkst. eurų darbo užmokesčiui, 546 tūkst. eurų turtui įsigyti)⁸⁰. Didėjantis finansavimas Tarnybai suteikia galimybes ne tik stiprinti žmogiškuosius išteklius, Tarnybos analitinę ir prevencinę veiklą, bet greitai ir rezultatyviai atlikti kriminalinės žvalgybos veiksmus ir ikiteisminius tyrimus, investuojant lėšas į turimą infrastruktūrą, diegiamas informacines, technologines naujoves bei plėtojamą veiklos strategiją.

---

⁸⁰ 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas Nr. XIII-868.

STT PRIORITETAI 2019 METAIS

2018 metais pasitikėjimas Tarnyba siekė 54 proc. Augant visuomenės pasitikėjimui STT, kaip pagrindine Lietuvos institucija, galinčia mažinti korupciją, didėja ir visuomenės lūkesčiai Tarnybai. Siekiant mažinti korupciją valstybėje ir tenkinti visuomenės lūkesčius kovojant su korupcija, 2019 metų Tarnybos veiklą orientuosime šiomis kryptimis:

Korupcijos prevencijos įstatymo projektas – atsižvelgdami į po naujo korupcijos prevencijos modelio pristatymo gautas pastabas, parengsime ir Lietuvos Respublikos Seimui pateiksime naują Korupcijos prevencijos įstatymo projektą.

Kryptinga kriminalinė žvalgyba ir ikiteisminiai tyrimai – baudžiamojo persekiojimo pajėgumus orientuosime į sisteminius, didžiausią žalą valstybei darančius korupcinius nusikaltimus, ypatingą dėmesį skirsime teisingumo vykdymo sričiai.

Analitinių gebėjimų stiprinimas – įgyvendindami OLAF programą, sustiprinsime Tarnybos analitinės antikorpucinės žvalgybos įrankius ir kompetencijas.

Antikorpuciniai e. mokymai – pasirengsime tiek teisiškai, tiek ir techniškai perimti Lenkijos partnerių sukauptą patirtį šalyje diegiant antikorpucinių e. mokymų platformą.

Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas – nuolat sistemiškai kelsime darbuotojų kvalifikaciją tiek Lietuvoje, tiek užsienyje organizuojamuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose, tęsime Tarnybos vidaus mokymo programas.

Motyvacinių priemonių sistema – stiprinsime Tarnybos darbuotojų motyvacinę sistemą.

Darbo aplinka – racionaliai naudodami Tarnybai skirtą finansavimą, sukursime saugias ir patogias dirbti darbo vietas Vilniuje ir Tarnybos teritoriniuose padaliniuose.

Informacinė sauga – bendradarbiaudami su Valstybės saugumo departamentu bei Nacionaliniu kibernetinio saugumo centru, atliksime Tarnybos informacinės saugos sistemos pertvarkymą.

Tarptautinis bendradarbiavimas – kryptingai bendradarbiausime tiek vykdydami bendrus tyrimus ar keisdami patirtimi su partneriais Vakarų šalyse, tiek ir perduodami sukauptą patirtį vystomojo bendradarbiavimo šalims.

Pasitikėjimas Tarnyba – atsižvelgdami į atlikto sociologinio tyrimo rezultatus, nuosekliai sieksime didesnio visuomenės pasitikėjimo STT.

PRIEDAI

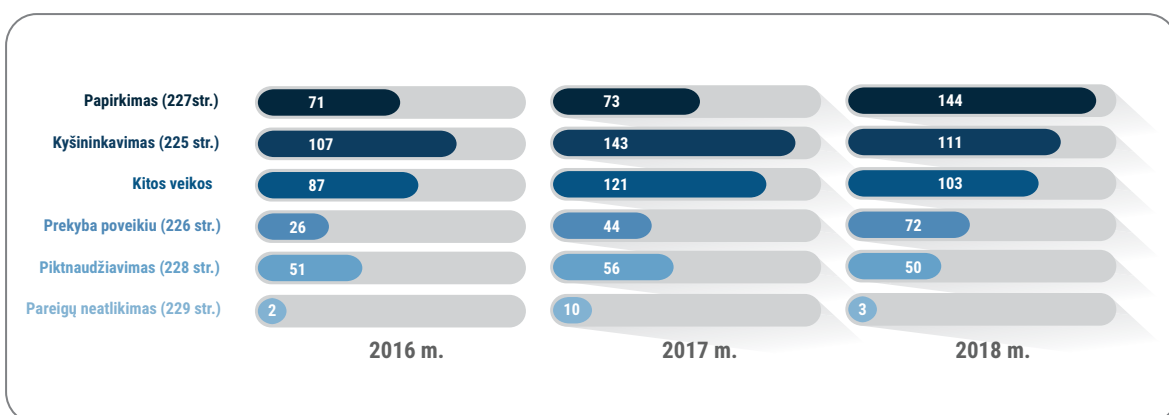
VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU BAUDŽIAMUOJU PERSEKIOJIMU, STATISTINIAI RODIKLIAI

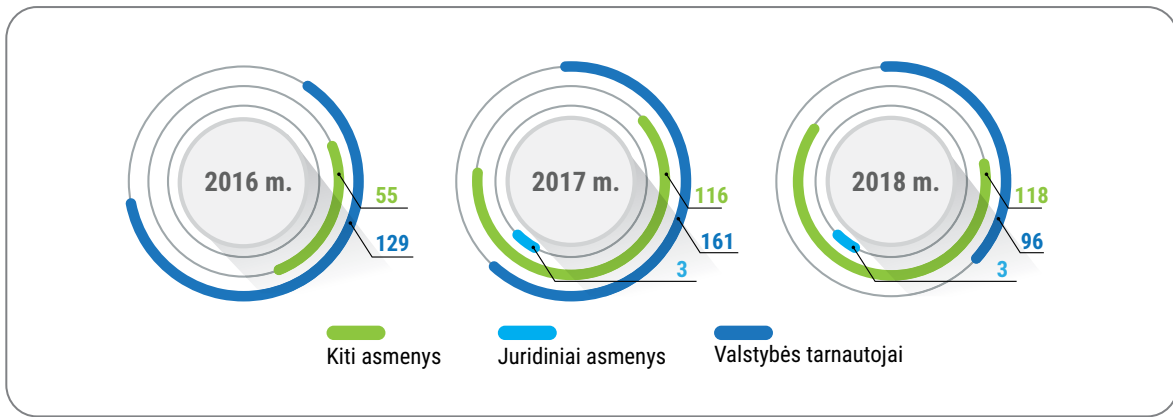
1 pav. Gautų iš prokuratūros ir STT pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičiaus pokyčiai

2 pav. Pagal kategorijas nustatytų nusikalstamų veikų skaičiaus pokyčiai pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose

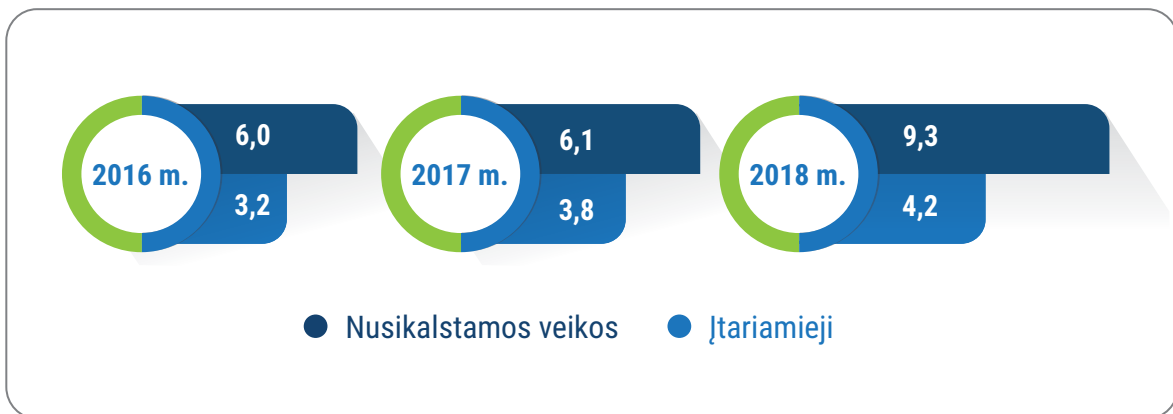
3 pav. Pagal Baudžiamojo kodekso straipsnius nustatytų nusikalstamų veikų skaičiaus pokyčiai pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose

4 pav. Įtariamųjų asmenų pagal kategorijas skaičiaus pokyčiai pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose

5 pav. STT gautų pareiškimų bei pagal juos pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičiaus pokyčiai

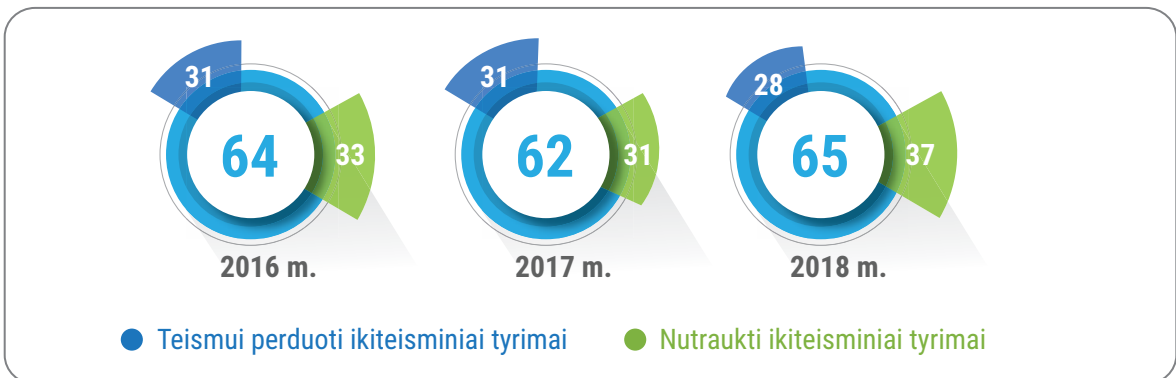
6 pav. Pradėtuose ikiteisminiuose tyrimuose nustatytų nusikalstamų veikų ir įtariamųjų asmenų skaičiaus vidurkių pokyčiai

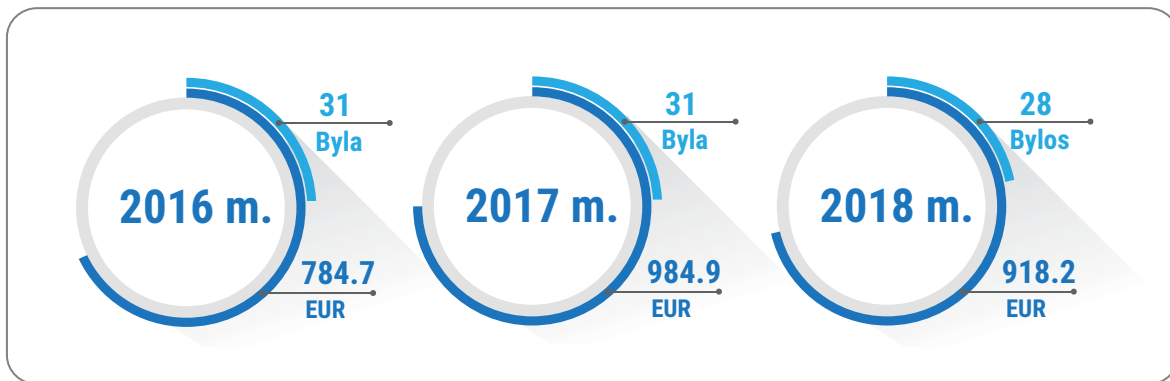
7 pav. Teismui perduotose ikiteisminio tyrimo bylose nustatytų nusikalstamų veikų ir kaltinamųjų asmenų skaičiaus vidurkių pokyčiai

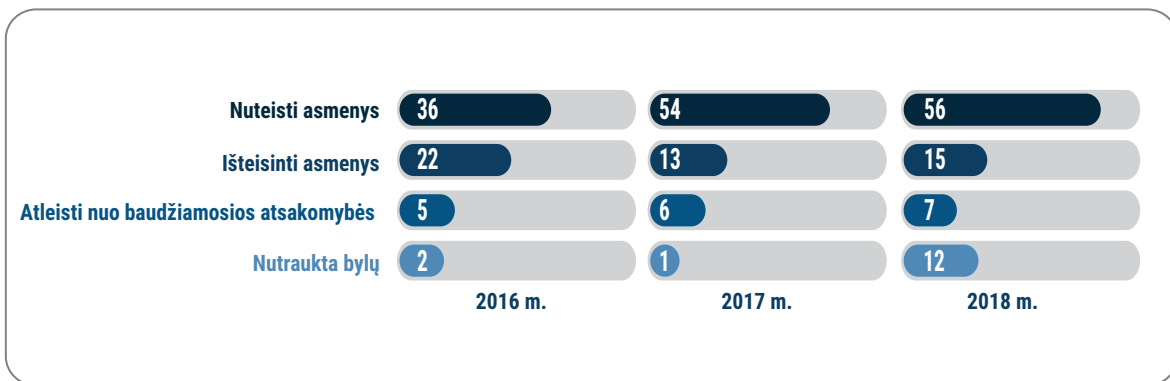
8 pav. Teismui perduotų ikiteisminių tyrimų trukmės pokyčiai

9 pav. Baigtų ikiteisminių tyrimų skaičiaus pokyčiai pagal baigimo būdą

10 pav. Teismui perduotų ikiteisminių tyrimų skaičiaus ir juose nustatytos turtinės žalos pokyčiai

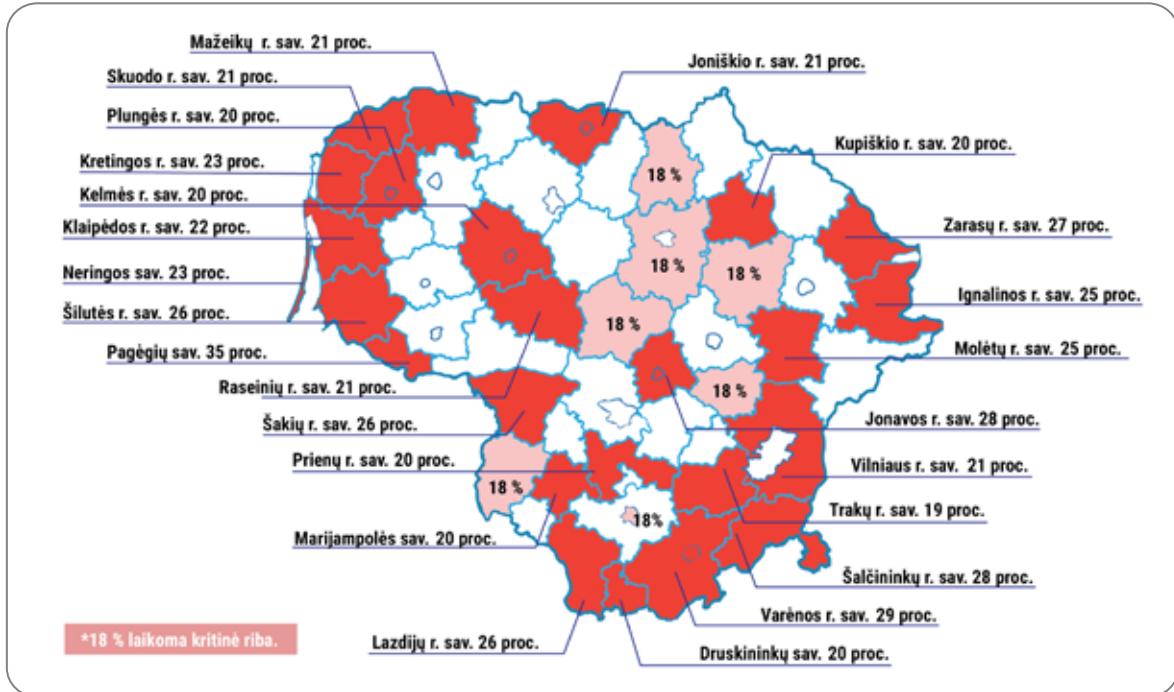

11 pav. Pirmosios instancijos teismų sprendimų pokyčiai pagal asmenis

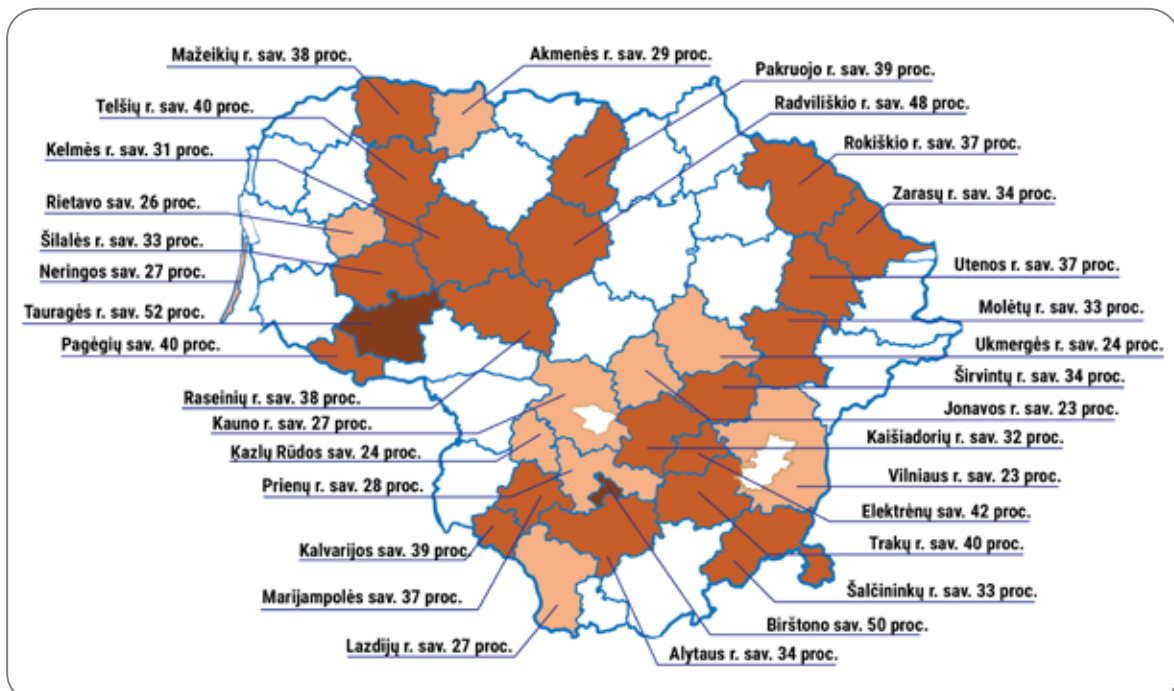

12 pav. Teismų sprendimais fiziniams asmenims skirtų baudų bei konfiskuotų piniginių lėšų sumos

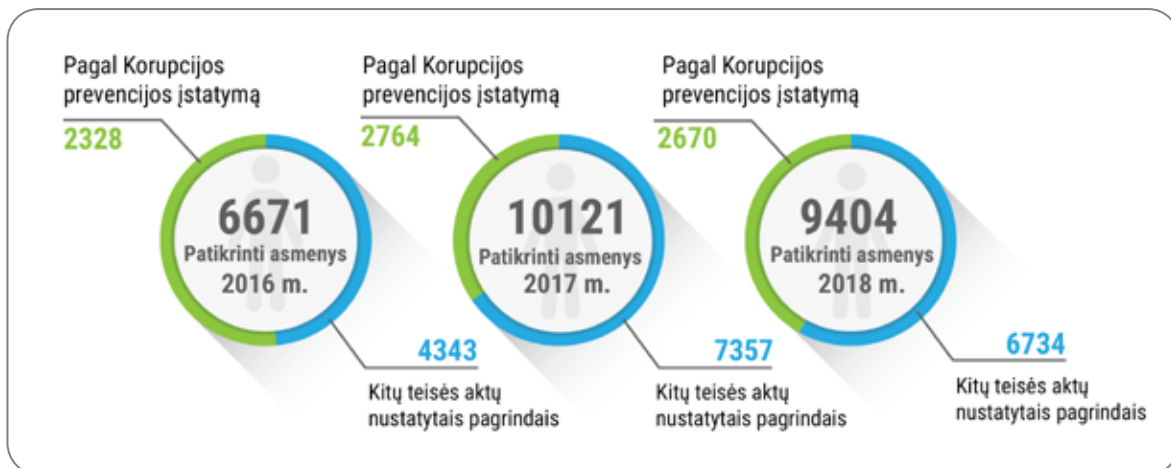
VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU ANALITINE ANTIKORUPCINE ŽVALGYBA, STATISTINIAI RODIKLIAI

1 pav. Nepotizmo rizikos intensyvumo žemėlapis Lietuvos savivaldybėse

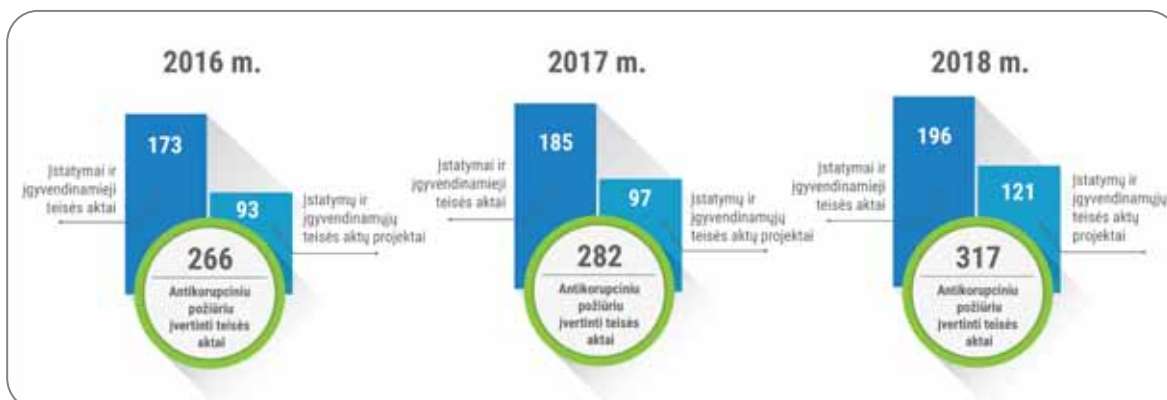

2 pav. Politizacijos žemėlapis Lietuvos savivaldybėse

3 pav. Asmenų, apie kuriuos pateikta informacija, skaičiaus pokyčiai pagal teisinį pagrindą

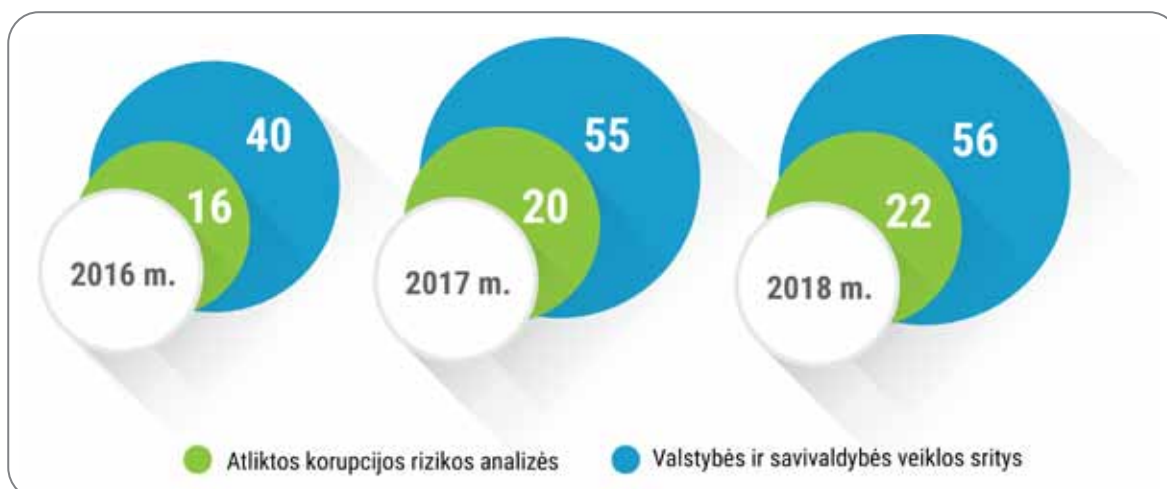
VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU KORUPCIJOS PREVENCIJA, STATISTINIAI RODIKLIAI

1 pav. Antikorupciniu požiūriu įvertintų teisės aktų ar jų projektų skaičiaus pokyčiai

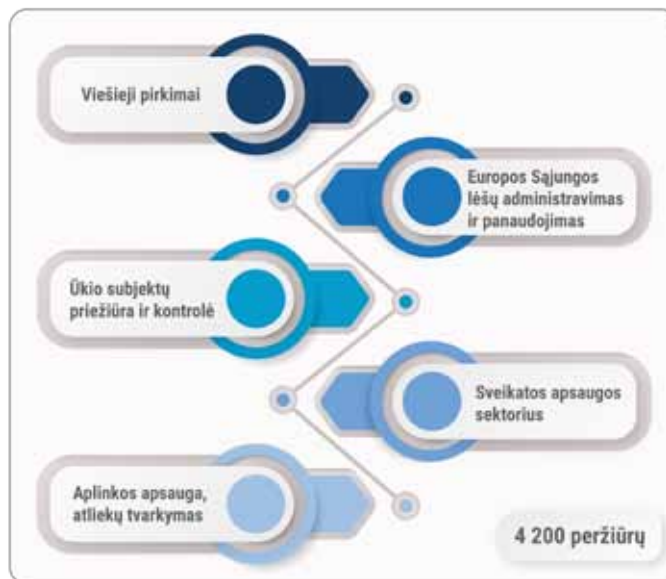

2 pav. Antikorupciniu požiūriu įvertintų teisės aktų ar jų projektų skaičiaus pokyčiai pagal teisinį pagrindą

3 pav. Atliktų (baigtų) korupcijos rizikos analizių ir jose įvertintų institucijų veiklos sričių pokyčiai

VEIKLA, SUSIJUSI SU ANTIKORUPCINIŲ VISUOMENĖS ŠVIETIMU IR INFORMAVIMU

1 pav. Antikorupcinės aplinkos medžiaga rizikingiausiems sektoriams

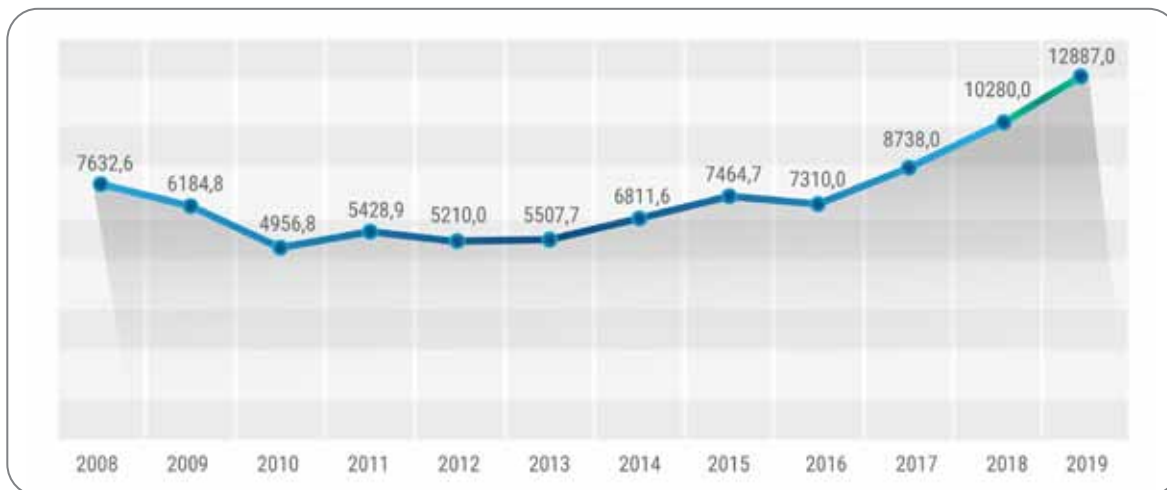

2 pav. Antikorupcinio švietimo paskaitų, seminarų bei dalyvių skaičius Lietuvos mokslo įstaigose 2018 metais

3 pav. Socialinio tinklo „Facebook“ auditorijos ir paskelbtų pranešimų skaičiaus pokyčiai 2018 metais

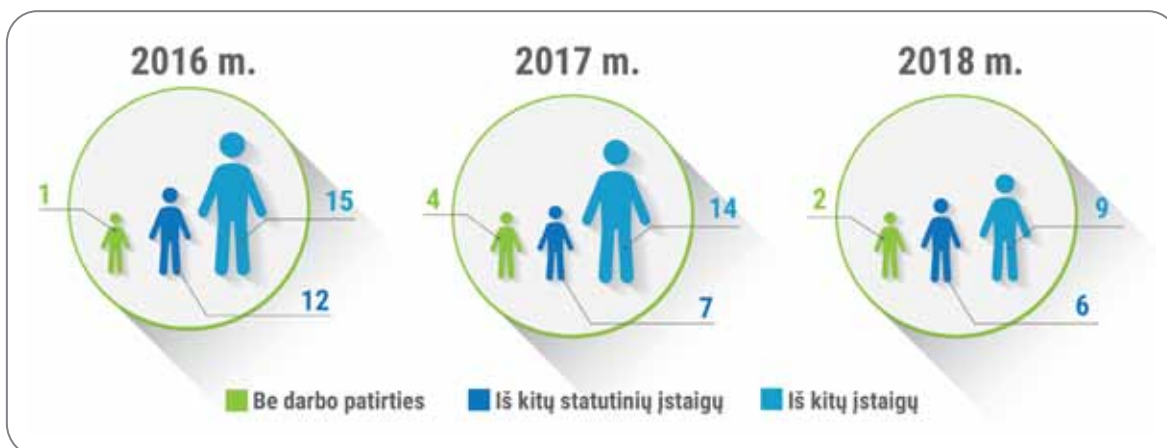
VEIKLOS, SUSIJUSIOS SU ADMINISTRAVIMO SRITIMI, STATISTINIAI RODIKLIAI

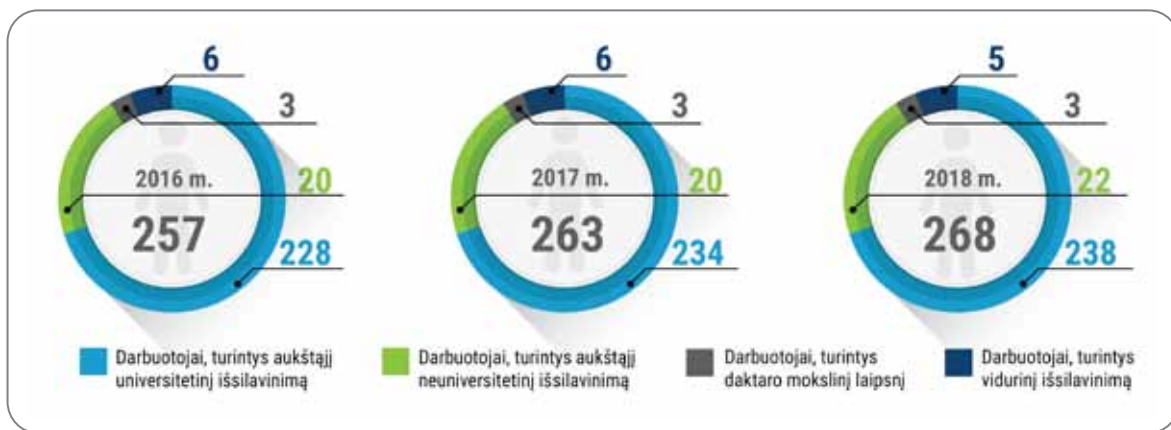
1 pav. STT skirtų asignavimų kitimas, tūkst. eurų

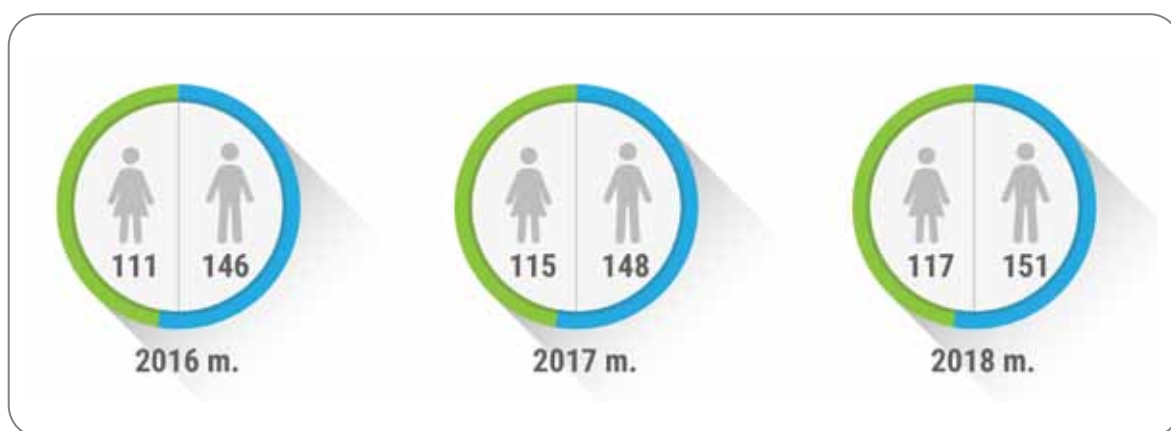
2 pav. STT darbuotojų skaičiaus pokyčiai

3 pav. STT valstybės pareigūnų priėmimas pagal institucijas

4 pav. STT darbuotojų skaičiaus pokyčiai pagal išsilavinimą

5 pav. STT darbuotojų skaičiaus pokyčiai pagal lytį

6 pav. STT bendradarbiavimas su užsienio šalių analogiškėmis institucijomis